



DIRVA

★★★
THE FIELD

Nr. 13

Vasario-February 16, 1959

Cleveland, Ohio

BAŽNYČIOS SUSIRINKIMAS IR MŪSŲ RŪPESČIAI

žinia, kad naujasis popiežius rengiasi šaukti visuotinę Bažnyčios susirinkimą, susilaukė didelio susidomėjimo visam pasauliui.

"Draugas" vasario 9 dieną kiek plačiau svarsto susirinkimo paskirtį — krikščioniškųjų Bažnyčių susijungimą. Ir atskleidžia, kad su protestantais susijungimo beveik netenka tikėtis, kadangi "katalikus nuo protestantų skiria daugelis pagrindinių tiesų, kurių katalikų Bažnyčia negali atsisąžadėti, nes reikėtų atsisąžadėti kai kurių paties Kristaus mokslo nuostatų" (vadinasi, protestantai kažin ar be krikščionys?). O su Rytų Bažnyčia (t. y., su stačiatikiais, kitaip vadinamais ortodoksais ar pravoslavais) susitarti nesą taip sunku. Todėl, atrodo, į numatomąjį suvažiavimą didžiausia viltis ir dedama ta, kad jame gali būti pasiekta Vakarų (Romos) ir Rytų (Bizantijos — Maskvos) Bažnyčių sugrįžimo vienybė.

Kalbamojo straipsnio autorius, būdamas tikras, kad jokių atvejų "tikėjimas nebus pakeistas" (reiškia, Romos katalikų tikėjimas), mano, jog reikia džiaugtis

V. RASTENIS

dėl sumanyto bandymo. Žiūrint į dalyką grynai religiniu požiūriu, galbūt taip. Bet mums, kaip lietuviams, tas sumanymas kelia kai kurių kitų labai rimtų susirūpinimų.

Neskaitant nežymaus stačiatikių skaičiaus Vakaruose (daugiausia tai senesni ar naujesni emigrantai), daugumas jų gyvena Sovietijos valdomuose plotuose. Yra jų Balkanuose bei Artimuose Rytuose, bet ir tų daugelis priklauso Maskvos patriarcho. Taigi praktikoje visas reikalas liečia stačiatikių Bažnyčią, kurios beveik visi tikintieji ir vadovai, su pačiu patriarchu, yra sovietinės valdžios galioje.

Tos Bažnyčios vadovai yra tam tikrame **koegzistenciniame santykiu su sovietine valdžia**. Santykis mažiau ar daugiau panašus, kaip ir Rusijos carų laikais, ar gal skiriasi tik tuo, kad dabar tos Bažnyčios vadovybė nuo sovietinės valdžios daugiau priklauso, negu caro laikais. Tada buvo abipusis simbiozas, dabar — paklusnumas valdžiai iš baimės.

Anais laikais stačiatikių Bažnyčios santykis su carų valdžia, be abejo, buvo viena iš didžiųjų praktinių-politinių kliūčių atstatyti susirusiai vienybei su Roma. Ar dabartinė padėtis mažesnė kliūtis?

Turint galvoje komunistų ypatingą priešišką religijai ir ypač popiežiams, atrodo tikra, kad dabar kliūtis yra nesulyginamai didesnė. Jei anuomet niekaip nesisekė susivienyti, tai dabar pasisekimo tikimybė daug mažesnė. Reikalas greičiau atrodo tiesiog beviltiškas. Taigi, yra pagrindo teigti, kad ir visas tas visuotinis Bažnyčios susirinkimas planuojamas **beviltiskam tikslui**.

Sąlytum, kad tai yra popiežiaus ir jo patarėjų galvosūkis ir valia: ką jie nori, ta planuoja, ir gal nėra ko iš šalies ta liga sirgti...

Tačiau tas liečia ir visus mus, kuriems rūpi laisvajame pasaulyje vyraujančios nuotikos Sovietijos atžvilgiu.

Planuojamasis visuotinis susirinkimas įvyks gal tik po poros ar daugiau metų. Bet jeigu yra užsimojimas bandyti kaip nors susitarti su Sovietijos galioj esančiais ir su jos valdžia kooperuojančiais stačiatikių Bažnyčios vadovais, tai jau dabar neišvengiamai turi būti bandoma sudaryti tam **palanki atmosfera**. Ta atmosfera neišvengiamai turi būti tuo pačiu metu atitinkamai palanki ar bent priimtina ir sovietinei valdžiai...

Štai kur yra susirūpinimo priežastis mums. Kyla tamsoškas debesis. Net ne pats kyla, o tyčia, dirbtinai sukeliamas. Mūsų isitikinimu, iš to debesio nebus laukiamo liekaus. **Bet jau dabar iš pradeda užstoti saulę...** Jau dabar Vatikane turi prasidėti (ar gal jau ir prasidėjo?) Maskvos valdžios **neerzinimo, užglostymo** politika. Jeigu rimtai manoma bandyti pasiekti tūkstantmetės schizmos sulopymo.

Sovietai išvien su vakarais?

Prancūzijos kariuomenės štabo viršininkas gen. Ely kariniame žurnale "Revue de defense nationale" iškelia įdomią hipotezę: esąs galimas dalykas, jog už keilių metų Sovietų Sąjunga prisijungs prie vakarų bloko.

Jei nebus karo, — sako ma straipsnyje, — už dešimt metų bus 800 milijonai kinų su stipria pramonine, ir rusams teks rimtai susirūpinti. Jiems su savo 150 milijonais gyventojų

KAIREJE. Prie Vilties Draugijos namų, iš Superior gatvės, prikalama Dirvos iškaba. Namų ir Dirvos ofsetinės spaustuovės atidarymas įvyks kovo mėn. 14 d. Apie tai plačiau skaityk 2 psl.



Danguolė ir Eugenijus Bartkai sutuoktinių vaišėse, Los Angeles. Daugiau nuotraukų žiūrėk 8 psl.

Nuotrauka Dorothy Greene.

'Elektroniniai šnipai' seka Sovietus dieną ir naktį...

Nuo Baltijos iki Juodosios jūros veikia radijo stočių tinklas, kuris registruoja visus sovietų pranešimus

Amerikiečių transporto lėktuvu C-130 su 17 žmonių įgula pašovimas Armenijoje ir neseniai paskelbti duomenys apie to lėktuvo pašovimą atidengia kai kurias Rytų-Vakarų slaptojo karo detales. Washingtonas ilgai svarstė, ar atidengti tą paslaptį.

Tiesa, ne pirmą kartą apie tai kalbama, bet pirmą kartą pripažįstama, kad šiuo elektronišku būdu yra sekama Sovietų Sąjunga.

Pirmą kartą apie šį šnipinėjimo būdą viešai buvo paskelbta prieš metus laiko Anglijoje. Du Oxfordo studentai, kurie atliko karinę tarnybą laivyne, universiteto laikraštyje "Isis" parašė straipsnį apie savo tarnybą laivyne ir jame papasakojo, kad nuo Baltijos iki Juodosios jūros ir net iki Irako ir toliau, veikia radijo stočių tinklas, registruojas magnetofono juostas visus radijo pranešimus ir pasikalbėjimus, vykstančius Sovietų Sąjungoje tarp laivų, lėktuvų, tankų, kariuomenės įgulių etc.

kils pavojus iš rytų. Kad galėtų atsilaikyti prieš tą pavojų, rusai turės arba užvaldyti Vakarus arba įsijungti į vakarų bloką. Paskutinis sprendimas atrodo lengvesnis.

Jei sovietų diktatorių nekavimas, jis turės ieškoti tokio sprendimo. Tai jis pasieks po eilės puolimų ir atsitraukimų, kol galutinai įsijungs į vakarų bloką.

"Bet kad šitas persigrūpavimas neužslopintų krikščioniškos civilizacijos", rašo Ely, "reikia bet kokia kaina stipriai atmušti kiekvieną priešininko puolimą, nes kiekvienas laimėjimas komunistus paskatina iš naujo pulti ir priduoja jiems jaunatvės energijos".

Kartais, — rašė tie du studentai, — kad išprovokavus sovietų plepėjimą, mūsų lėktuvai "paklysdavo" jų teritorijoje ir tada visam pasauliui prasidėdavo smarkūs pašnekėsiai tarp kariuomenės dalių, aviacijos bazių etc.

Už atskleidimą kariškų paslaptių abu studentai buvo nubausti.

Antrą kartą apie šią sekimo sistemą buvo išgirsta po perversmo Irake iš vieno nediskretiško kongresmano lūpų, nemėgusio valstybės sekretoriaus brolio Allan Dulles ir padariusio jam priekaištą, kad dėl jo vadovaujamos CIA (Amerikos žvalgybos) įstaigos tarnautojų neapdairumo, į priešo rankas pateko kai kurie įrenginiai, turį labai svarbios karinės reikšmės. Bet ši indiskrecija buvo greit užslopinta, ir joks patikslinimas apie tuos įrengimus

nebuvo duotas. Tačiau šią dieną nėra abejonių, kad tai buvo greičiausiai radijo klausymo stotys.

Šnipams įsiskverbti į Sovietų Sąjungą, yra sunku, todėl Amerikos krašto gynybos įstaigos, bendradarbiaudamos su Atlanto pakto specialiom tarnyba, kaip rašo prancūzų laikraštis Le Figaro, nutarė "žmones šnipus" pakeisti "elektroniniais šnipais", kuriems vakariečiai geriau pasiruošę ir tam nesigailima darbo ir pinigų.

Bagdadą paradus, vienas iš svarbiausių postų, atrodo, dabar yra Turkijoje netoli Van miesto, Sovietų Armenijos pasieny. Visai galimas dalykas, kad numatytas lėktuvas buvo skrajaujanti Van stoties antena, nes pagal pranešimą apie žuvusius įgulos narius, daugumas jų būvę radijo ryšio specialistai.

NAUJAUSIOS ŽINIOS

• Šveicarijoje po penkių dienų derybų tarp Graikijos ir Turkijos vyriausybės atstovų buvo pasirašytas susitarimas, kuris padės galutinai išspręsti Kipro salos problemą.

• Jungtinių Tautų socialinis biuras skelbia, kad 2,000 metų žemėje bus 6 milijonai gyventojų. Per paskutiniuosius dvejus metus gyventojų padaugėjo 90 milijonų.

• Senatorius demokratas Mansfield siūlo sudaryti Jungtinių Tautų policiją, kuri pakeistų Berlyne sovietų ir vakariečių kariuomenes, prižiūrėtų, kad būtų pildomi susitarimai, ir garantuotų laisvą priėjimą tol, kol Berlynas vėl taps sovietų Vokietijos sostine. Vakarų Berlyno burmistras

šiam pasiūlymui priešingas.

• Tarp Irano ir Sovietų Sąjungos nutrūko derybos, nes Iranui buvo nepriimtini sovietų pasiūlymai, ir rusų delegacija išskrido į Maskvą. Sovietai darė spaudimą, kad Iranas išstotų iš Bagdado pakto.

• Čekoslovakijoje įvedamas moksleiviams darbas ūkiuose ir fabrikuose, po 8 mokslo metų. Iki šiol dirbti buvo verčiami tik vyresniojo amžiaus mokiniai. Už darbą moksleiviai atlyginimo negaus.

• Irake iš vyriausybės nušalinti 6 ministrai Nasserio šalininkai. Kairo spauda šį įvykį komentuoja, kad Irakas vis labiau susiriša su Sovietų Sąjunga ir atitols ta nuo arabų unijos.





Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit). 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone:

HENDERSON 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HENDERSON 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Kviečiame į atidarymą

Toks jau lietuvių paprotys — kada ką geresnio suorganizuoti, pastatai ar įsigyti, tada nori ir su artimaisiais pasidžiaugti, aprodyti, pasivaikinti.

Vilties Draugija ir Dirva, kaip jau Jūs žinote, visų skaitytojų didele parama, praėjusiais ir šiais metais atliko nemažus darbus. Kiekvienas, kuris į dabartinę Dirvos redakciją ir spaustuvę atsilanko, apžiūri padarytus įrengimus ir mašinas, pasako: "Vykdymo važaus daviniai labai aiškiai matomi". Jie matomi įgytu turtu ir naujoviškai pertvarkytu laikraščiu.

Vilties Draugijos valdyba jau prieš kelius mėnesius yra padariusi nutarimą, kad naujai įgytų namų ir Dirvos ofsetinės spaustuvės atidarymas įvyktų kovo mėn. 14 d. Tuo laiku jis ir įvyks. Įvyks tokia tvarka:

Nuo 12 iki 4 val. po pietų namų ir spaustuvės apžiūrėjimas. Dirvos redakcijos ir spaustuvės atstovai atsilankiusiems duos paaiškinimus ir supažindins su darbu.

2 val. įvyks atidarymo iškilnės Dirvos redakcijoje.

6:30 val. vakare, Čiurlionio ansamblio namuose, atidarymo banketas. Į banketą įėjimas vienam asmeniui \$10.00, gi dviems asmenims \$15.00. Banketo metu įvyks ir rėmėjams skirtų vertingų dovanų skirstymas.

Pranešdami šią atidarymo tvarką, mes kviečiame visus Dirvos bičiulius tą dieną skirti Dirvai. Mes laukianie svečių ne tik iš Clevelando, bet ir iš tolimesnių vietų, kaip New York, Chicago, Detroit. Jau dabar žinoma, kad atidarymo iškilnėse dalyvaus pats Vilties Draugijos pirmininkas J. Bačiūnas su ponia, Tautinės Sąjungos pirmininkas E. Bartkus su ponia ir kiti.

Jau Dirvoje vieno mūsų bičiulio buvo keltas sumanymas, kad jei kas negali, ypač iš toliau, dalyvauti atidarymo iškilnėse, gali visvien prisijungti prie atidarymo iškilnių. Ir tai labai nesunku padaryti, atsimenant, kad kiekvienam Dirvos skaitytojui mes esame išsiuntinėję specialius kvietimus, kviesdami įsijungti į atidarymo rėmėjus. O tokių rėmėjų sąrašus mes jau skelbiame Dirvoje. Bet dar prieš laišku išsiuntinėjamą keletas mūsų gerų bičiulių atsiminė atidarymo iškilnes. Jie buvo: V. Kasniūnas su \$5.00 auka, J. Lieutvinkas su \$30.00, inž. Z. Rekašius su \$10.00 ir vie-

nas torontietis, atsiuntęs \$5.00.

Iki atidarymo iškilnių likęs vienas mėnuo. Mes jau dabar kviečiame, ypač į banketą, bilietus užsisakyti iš anksto. Clevelandiečiai juos gali pasiimti asmeniškai, toliau gyvenantieji tai gali padaryti laiškais, pranešdami Dirvai, kad į iškilmes atvyks ir bankete dalyvaus. Tokie pranešimai mums labai palengvins visus pasiruošimo darbus.

Mes tikime, kad kovo 14 d. su daugeliu Dirvos bičiulių susitikime atidarymo iškilnėse ir drauge pasidžiaugsime bendrais laimėjimais.

Iš korespondencinio seimo (3)

AUKA NE MOKESTIS!

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos anketos paskutinė eilutė skirta pažymėti sumai aukos, kurią atsakymų autorius prideda sąjungos veiklai suaktyvinti.

Iki maždaug vasario vidurio grįžusių anketų aukos priedai svyruoja nuo 1 iki 100 dolerių. Jeigu tokių šimtdolerinių rėmėjų būtų daugiau, centro kasa tuoju prisipildytų. Bet jų, bent ligšiol, teatsirado tik vienas. Kiti pasitenkina kuklesnėmis sumomis, o treči visai nieko neprideda.

Tokių, kurie savo pageidavimus paremia auka, yra maždaug 2/3, likęs trečdalis tą paskutinę anketos eilutę arba visai ignoruoja arba joje šį tą prašo.

Bet ir neaukojusiems nieko negalima prikišti, nes juk auka nėra mokestis. Kas nori ir gali — aukoja. Kas šiuo metu negali arba dėl kurių nors priežasčių nenori — jo reikalas. Kas žino, gal Jonas kaip tik tuo metu pasiuntė atliekamą penkinę Vilčiai, o Petras gal nepriklausomybės Fondą parėmė. O ekstra aukai tuo pačiu metu jo biudžetė lėšų nebuvo. Gera jau tai, kad jie aktyviai dalyvauja vad. korespondenciniame seime, o nenumeta anketos į šiukšlių dėžę, kaip ne vienas mūsų brolių bene bus jau padaręs. Pareigingesni nepasitenkina šabloniškais atsakymais. Jie paberia originalių sumanymų. Apie juos išgirsime vėliau.

Prie anketų aukų nepriedantieji turi ir motyvų. Vienas rašas, jog tuo tarpu nieko negalys skirti, nes neseniai atvykęs iš Australijos. Kitas siūlas aukas rinkti per skyrių valdybas ir jas įteikti dešimtmečio seime. Trečias sakas, kad stambesniais aukas atliekams darbais, o ne pinigais, nes jų nedaug teturįs. Ketvir-

VILTIES NAMŲ IR DIRVOS OFSETINĖS SPAUSTUVĖS ATIDARYMO RĖMĖJAI

I Vilties namų ir Dirvos ofsetinės spaustuvės atidarymą savo įnašais vėl įsijungė:

Čėsna J., Omaha\$1.00
Jasiukonis P., New Haven10.00
Wallis A., Cleveland 1.00
Grigaitis A., Brooklyn 2.00
Stacina A., South Bend 2.00

Skautai įsigijo naujus laivus

• Lietuvių jūrų sk. vienetai pernai praturtėjo: Clevelando jūrų skautai įsigijo antrąją National klasės jolę; Detroito jūrų skautai įsigijo Lightning klasės jolę; Los Angeles jūrų skautai įsigijo Pingviną.

Mūsų jūrų skautai pernai nepamiršo ir savo brolių Vokietijoje. Materiališkai parėmė jūrų skautus Vokietijoje ir įgalino juos lankyti būriuotojų kursus: Chicago Baltijos Jūros tuntas — \$40. Chicago Kpt. M. Kukučio laivas — \$10' ir per Brolių Jūrų Skautų Skyrių pasiūsta \$10. Viso sutelkta \$60.

• Vas. 1 d. Chicagoje atšvęsta Baltijos Jūros tunto 4 m. ir Juodkrantės 1 metu sukaktys. Šventėje pasitraukianti iš pareigų Juodkrantės tuntininkė sktn. F. Kurgonienė perdavė jas naujai Seserijos VS paskirtajai tuntininkei psktn. Ald. Gasnerienei.

Savukinas R., Newburyport 1.00
Švarcas P. Dr., Mascoutah10.00
Mačius A., Bellwood .. 2.00
Tvarčūnas B., Phila. 10.00
Kalvaitis S., E. Chicago 1.00
Kozica B., Downey 5.00
Būbelis J., Toronto10.00
Sigel M., Rome 1.00
Martinėnas K., Clev. 3.00
Douvan S. C., Clev. 10.00
Juknevičius J., Chicago 1.00
Šumakaris A., Clev. 10.00
Žilinskas K., Waterbury 5.00
Garmus A., Cleveland 3.00
Mikuckis J., Baltimore 2.00
Mozūras Br., Montreal 2.00
Montvila J., Cleveland 1.00
Karpiai O. ir K., Clev 10.00
Grazulis B., Flint 1.00
Ivanauskas Br., McHenry 2.00
Rožanskas K., Chicago 1.00
Kavaliauskas P., Melrose Park 3.00
X. X., Chicago 2.00
Trinka St., Champaign 2.00
Česonis A., Baltimore 2.00
Rėklaitis A., Chicago 10.00
Stokes G., Baltimore .. 1.00

Už atsiųstą paramą širdingai dėkojame. Taip pat tikimės, kad ir kiti Dirvos skaitytojai įsijungs į rėmėjų eiles ir tuo pačiu, kad ir toliau gyvendami, dalyvaus Vilties namų ir Dirvos spaustuvės atidaryme.

deja, nesame (bent tuo tarpu) įgalioti skelbti. Lygiai negalime atskleisti ir anketose pateiktų minčių autorių. Norėdami tai padaryti, turėtume gauti ne tik ALT S-gos centro valdybos, bet ir kiekvieno korespondencinio seimo dalyvio sutikimą. Taigi, nors ir nežinodami kas pasakė, vistiek išgirsime ką pasakė. Bent jau ką būdingesnio pasakė.

J. Lūžys

Gavome 123 naujus skaitytojus

DAR BŪTINAI REIKIA 377

Mes kviečiame visus į talką sudaryti tvirčiausias sąlygas laikraštį gerinti. Ir ne tik gerinti, bet ir dažniau leisti.

Prie šio kvietimo yra dvi atkarpos. Peržiūrėkit jas ir užpildykite. Juk tikrai turite artimųjų ir pažįstamų, kurie dar Dirvos neskaito. Tik neatidėliokit rytdienai. Tegul ir juos Dirva lanko. Gavę Dirvą jie įsitikins, kad geresnio lietuviško laikraščio nėra.

Prašau Dirvą 1959 metams siųsti.

Pavardė, vardas

Adresas

Dirvą užsakė

(Duoti pilną užsakytojo adresą)

Drauge siunčiu \$..... mokestį.

Rekomenduoju Dirvą siųsti mano geram pažįstamam:

(Duoti pilną adresą)

Rekomenduotojo adresas

Ir taip būna...

Viena finansų kompanija Jackson mieste pasiuntė skolininkui pranešimą, jog šis pavėlavęs sumokėti \$10.81. Pranešimas buvo labai panašus į čekį, todėl pilietis nunešęs į krautuvę ir jį iškeitė. Ši atidavė kiaušiniu pristatytojui, kuris nunešė į banką. Čia ir baigėsi pranešimo kelionė. Rezultate — pilietis areštuotas už bandymą nelegaliai gauti pinigų.

Gastonia, N. C. miesto kalėjime buvo laikoma penkialikmetė mergaitė. Du jauni prižiūrėtojai, nunešę maistą, pabučiavo kalinę ir už tai jiems buvo iškelta byla. Teisėjo sprendimas: Nėra jokio nusikaltimo būčiuoti gražią mergaitę, nors ši būtų ir kalėjime.

Floridoje kalėjimo sargas rado tuščią celę ir raštelį: "Labai gaila, jog man tenka išvykti, bet aš tikrai prižaduo sugrįžti po trijų savaitių. Šiuo metu aš vykstu pasiieškoti pinigų užstatui." Kalinys buvo areštuotas už įsilaužimus.

Toledo mieste vienas jaunuolis paskelbė laikraštyje, jog parduos kasino aparatą už 450 dolerių. Į skelbimą atsiliepė miesto policija ir areštavo jaunuolį, nes aparatas buvo pavogtas iš vienos miesto mokyklos.

PAINIAVA

"Naujienu" redaktorius apžvalgoj skelbia, kad Tarybos V. K. nariams (išskyrus Bartkų) pasidare aišku, jog "Amerikos piliečiams derėtų geriau kreiptis į Vashingtone esančią Vatikano nunciatūrą, o ne į Vatikano valstybės sekretorių".

1) Jeigu Amerikos piliečiai kreipiasi į Chrusčiova, Mikojaną ir kitus sovietinius pareigūnus, ir dėl to jie ne tik pilietybės nustoja, bet juos net siūlo prezidentais rinkti, tai kodėl gi Amerikos piliečiams nedera kreiptis į Vatikano valstybės sekretorių?

2) Jeigu jau į paties popiežiaus sekretorių kreiptis nedera, tai kodėl tarybininkams dera kreiptis į popiežiaus pasiuntinio sekretorių?

Iš New Yorko girdėjau, kad Tarybos sekretoriaus išaiškinimai supainiojo net tokį gerą Amerikos pilietį, kaip pats Balfo pirmininkas kan. dr. J. Končius. Esą, tas, pamatęs, kad tarybininkams galima eiti vienon svetimon pasiuntinybėn ir ten kalbėtis su svetimos valstybės pareigūnu, jis ėmęs ir nulindęs kiton svetimon pasiuntinybėn — sovietinėn! Ten norėjęs Mikojaną paprašyti palengvinti Amerikos lietuviams giminių Lietuvoje šelpimo reikalą, ar panašiai. Mikojanas jo nepriėmęs, bet Sierovo-Šeliepinio agentas lietuvių reikalams Amerikoje sekti Laurynas Kapočius priėmęs ir "labai maloniai kalbėjęs"... (Tam nebloga proga raportui parašyti!).

Kas išaikins: 1) Skirtumą tarp kardinolo Tardinio ir Mikojanos? 2) Skirtumą tarp Vatikano ir Maskvos pasiuntinybių?

3) Skirtumą tarp "svetimų valstybių reikalų", kuriais Amerikos piliečiams dera rūpintis, ir kuriais nedera?

Jeigu sekčiau Grigaičio teoriją, tai nebedrįsčiau lankyti ir Lietuvos (svetimos valstybės!) nepriklausomybės minėjimuose, o ką jau ir bekalbėti apie rūpinimąsi

LAIŠKAI

Skaitytojas V. Zdanys, iš Hartford, rašo:

Jūsų pradėtą siuntinėti laikraštį gaunu. Ir atsiliepdamas į paskutinį Jūsų man siųstą laišką, prašau mane įrašyti Dirvos prenumeratorių sąrašą.

Nors jau devyneri metai skaitau Draugą, bet skaitau (nes įvertinu), kad Dirva turėtų taip pat lankyti veik kiekvieną lietuvi.

Skaitytojas J. Č. iš Chicago, rašo:

Dirvoj man patinka atsiminimai ir II Didž. karo, Axel Munthe rašiniai prasti, nuobodūs ir aš jų neskaityu, nors jie būtų ir premijuoti.

Dirvoj trūksta aktualijų iš mūsų gyvenimo ir atitaisyto kitų klaidingų teigimų. Plk. Žilys gerai aprašė "šamos Plečkaičio "nuopelnus". Idomu būtų ir daugiau panašių straipsnių matyti. Argi jau niekas neparašo? Gal Dirva nespausdina.

Būtų jau laikas, kad kas nors iš karių atitaisytų ir J. Augustaičio (Naujienuose) paskalas apie kariuomenę ir vyriausybę. Jis gi nieko nenusimano ir per daug jau išsismagino.

Skaitytojas P. Gustas, iš Los Angeles, rašo:

Skaitau laisvų skyrių ir matau, kad Jumis daug kas giria už pagerėjusią Dirvą. Aš negalėčiau dar sakyti, kad ji daug pagerėjo. Ir štai dėl ko. Sutrumpėjo straipsniai, veik nėra kas skaityti, o juos nabagus apkarpė atsidrusios fotografijos. Vienas prieteliūs, anksčiau rašė, kad jis skaitė Vienybę, bet dėl gausybės nuotraukų ją apleido. Žinote, ir aš skaičiau Vienybę, bet kaip ją prikabinėję vien "abrozdėliais" ir aš nuo jos "atsikabiniau", nes neliko ko skaityti. Aš manau, paveikslus palikite Lietuvių Dienoms, tai jų užsiėmimas. Jeigu ir dėti, tai tik reikšmingas, arba paskutinį mėnesio numerį padaryti iliustruotą.

Labai neįdomūs tie "svarstymai" L. Jaunius ir Žilius. Labai sunku skaityti ir labai nepatrauklius straipsniai. Girdėjau, daug kas porina, kad tik greičiau jie pasibaigtų...

Skaitytojas P. Turūta, iš Grand Rapids, rašo:

"Labai malonu paimti į rankas naujai pertvarkytą, išvirsiniai ir turinio atžvilgiais, naująją Dirvą. Linkiu Dirvai ir toliau tobulėjant užkariauti prideramą vietą visuomenėje ir pagausėti skaitytojaus.

Nors ir neturėdamas pastovaus darbo, siunčiu kuklią 3 dol. paramą Jūsų redaguojamo laikraščio tobulėjimui".

Skaitytojas Adomas Radevičius, iš Amsterdam, rašo:

"Siunčiu mažą auką. Man labai patinka naujai pertvarkyta Dirva".

kokiomis nors "svetimomis" pasiuntinybėmis!

O jei sekčiau Končiaus pavyzdžiu, tai prie kurio nors viešbučio durų nesiklausdamas būčiau pripuolęs prie Mikojanos, pabučiavęs ranką ir paprašęs leisti nusistoti pusbroliui Lietuvon siuntinį be maito.

Ar mes jau tik Amerikos piliečiai, ar vis dėlto dar ir lietuviai?

Neprityręs pilietis

NELIETUVIŠKŲ PAVARDŽIŲ RAŠYMO VARGAI

Skaitau andai "Dirvos" atkarpoj "Portretą" ir pačioj pradžioj užtinku pavardę — Malvoisiną. Iš kur čia, manau sau, prancūziškoj novelėj rusiško kvapo pavardė? Skamba kaip koks Nikitinas ar aprusintas totorius Samoilinas...

Bet čia pat sumetu, kad juk tai prancūzas Malvoisin, ir kad prancūzas tą žodį skaito taip, kaip mes skaitytumėm Malvuazėn, tik tą n sustumdams į nosį. Ir kad prancūzui tokia pavardė reikią, tai, ką mums reikštų Piktikaimynis, atseit, blogas kaimynas. Autorius, be abejo, sąmoningai parinko tokia pavardę savo apsakymo centriniam asmeniui, nes tas dailininkas, apie kurį buvo rašoma, iš tiesų buvo nekoks kaimynas. Bet lietuviškam vertime to autoriaus pokšto prancūziškai nesupranta s skaitytojas negalėjo pastebėti be specialaus paaiškinimo. Nieko čia nepadėtų vienoks ar kitoks tos pavardės rašymas: Malvoisin, Malvoisin, Malvoisin'as ar net Malvuazėnas, pastarasis neišvengiamai skaitomas kaip Juozėnas...

Dabar štai skaitau p. V. Lozoraitienės priekaištą p. B. Railai, kam jis rašo "dailininkas Gauginas". Iš p. Lozoraitienės laiško ("Dirvos" 8 nr.) atrodo, kad geriau būtų rašyti, kaip prancūzai tą pavardę rašo, būtent Gaugin, arba bent Gaugin'as.

Manęs, tačiau, neįtikina anekdotas apie tą "štukorių" studentą, kuris, esą, rengdamas tezę apie tą patį dailininką, jo pavardę skaitydavęs lietuviškai, atseit, Gauginas, panašiai kaip Baubinas, ir jo kolegų prancūzai negalėję suprasti, apie ką jis kalba. Negi jis išties Prancūzijoje (tarp prancūzų kolegų) rašydamas tezę apie prancūzų dailininką tiek nemokėjo prancūziškai, kad nesugebėjo net pavardės paskaityti? Jei taip, tai jam negalėjo pagelbėti joks rašymas. Bė-

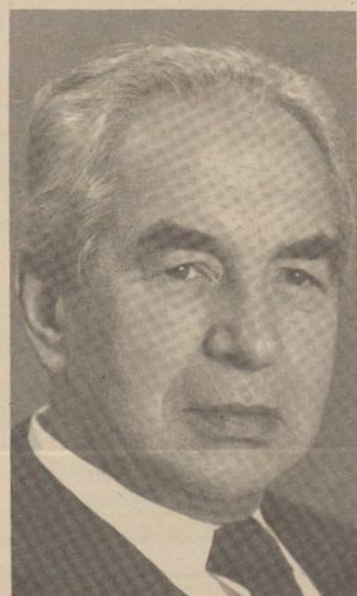
da čia yra ta, kad originalinė rašyba parašytą pavardę reikia žinoti kaip ji tariama, ir rašmenys čia negali padėti. Ar rašys Gaugin, ar Gauginas, ar Gaugin'as, Gogenis, Gougėnas — vistiek negirdėjusiam nebus aišku, kaip reikia tarti, kadangi, jei prancūzų au maždaug ir atitinka mūsų kę o, tai jų galūnei in pavaižuoti mes savo abėcėlėje ženklų neturim.

Tobulo svetimų pavardžių rašymo problemos sprendimo nėra ir, turbūt, nebus. Pasiziūrėkim, kaip visas pasaulis vargsta su Chruščiovo pavardės rašymu ir tarimu... Mums, lietuviams, šis atvejis bene lengviausiai pasiduoda, nors ir tai vietoj šešių rusiškų raidžių mums reikia net devynių, neskaitant galūnės.

Bet kai kurie dalykai šio srityje yra visiškai aiškūs. Visų pirma, mūsų kalba neleidžia atsisakyti nuo pavardžių linksniavimo, todėl mums neišvengiamai reikia prilipdyti galūnes, net ir vardininko linksnyje. Išimtis čia galioja tik tokioms nelietuviškom pavardėms, kurioms nėra kaip galūnę prilipdyti. Tokiais atvejais, kur įmanoma, tenka stengtis prie pavardžių pridėti kokius nors linksniuojamus epitetus, pavyzdžiui: "Ministriui Pinay (Pinė) filosofas Rousseau (Ruso) labai svarbus, bet ponui Malroux (Malrū) tokio Rousseau teorijos visai nerūpi"... Tačiau mūsų kalbos požiūriu barbariška rašyti "Minia apmėtė Mikojan puvesiais", paliekant spėlioti, ar Mikojaną apmėtė, ar ką kitą Mikojaną puvesiais...

Antra — neįmanoma išsiversti be pavardžių transkripcijos, tai yra saviško perrašymo. Kaip gi mes galim lietuviškai parašyti "taip, kaip originaliai rašomas" rusų, graikų, žydų, arabų, armėnų, indų, kinų, japonų ir kitų nelietuvišką abėcėlę vartojančiųjų pavardes? Sakoma, kad reikia vistiek jas perrašyti parai-

džiui, vartojant atitinkamus lotyniškuosius (ar lietuviškuosius) rašmenis. Bet kaip gi perrašyti paraidžiui, jei mes ne visas jų vartojamas raides turim? Juk net ir to paties Chruščiovo negalim paraidžiui perrašyti! O kaip gi perrašysim tas pavardes, kurių net raidžių daugumas nesam matę, ar kurios, kaip kinų, berods, rašomos skiemimis ar ištisiais žodiniiais ženklais, o ne raidėmis? Azijos bei Afrikos kilmės pavardės rašome pamėgdžiodami anglus ar prancūzus, bet iš kur mes žinome, ar jie tiksliai perrašo? Atrodo, kad ir jie perrašo stengdamies perduoti ne tiek raides, kiek fonetiką,



Juozas Balčiūnas-Švaistas, laimėjęs \$1000.00 premiją Drągo konkurse už romaną "Jo sužadėtinė". Romano siužetas paimitas iš Dr. V. Kudirkos gyvenimo ir jo veiklos.

Juozas Balčiūnas-Švaistas rašyti pradėjo 1912 m. Atskiromis knygomis išleista: Silkinė suknėlė 1927, Naujas gyvenimas 1928, Meilės vardu 1937, Rašau sau 1947, Siela lagamine 1948, Paskutinį kartą tavęs klausiu 1948, Aukso kirvis 1952, Petras širvokas 1952, Eldorado 1953, Trys žodžiai 1958. 1928-30 m. išvertė Dostojevskio Nusikaltimą ir bausmę.

ištarimą. Bet ar teisingai perduoda? Pavyzdžiui, dartinio Kinijos diktatoriaus pavardę angliškai rašo Mao Tse-tung. Mes daugelis prasigudrinom rašyti Maočetungas, o Lietuvoj komunistinė spauda rašo Mao Cze-dunas ir jie ten, turbūt, geriau žino, kaip ta pavardė tariama ir koks lietuviškomis raidėmis rašymas geriausiai tą tarimą atitinka.

Bet fonetinis perrašymas turi du trūkumus. Ne tik reikia gerai žinoti, kaip pavardė tariama bet ir gerai lietuviškai fonetiškai perrašyta pavardė dažnai skiriasi nuo tarptautinėj plotmėj įsigalėjusios rašybos ir ne visada begalima atspėti, apie ką kalbama. Pavyzdžiui, žymus prancūzų komunistas (jau miręs) Marcel Cachin lietuviškai leidžiamuose komunistų laikraščiuose rašomas Marselis Kašėnas... žinoma, jokiose enciklopedijose ar informacijos šaltiniuose nerasi Kašėno. Kašėnas ne tik rašybos, bet ir tarimo požiūriu nėra tas pats kaip Cachin.

Prieš karą Lietuvoj "Lietuvos žinios" buvo pasišovusios svetimas pavardes rašyti fonetiškai (gal ten tada dirbusio J. Šimkaus įtaka?). Kai kiti laikraščiai skelbė, kad Prancūzijoje ministras pirmininkas yra Caillaux, "Lietuvos žiniose" skaitėme, kad tai Kajō (arčiau būtų buvę Keijo). Principas iš esmės nesmerktinas. Nes, jeigu rusų, kinų, japonų, graikų pavardės norom nenorom turim rašyti fonetiškai, tai kuo geresni prancūzai, anglai ir kiti, ypač, kad ir jų vartojamų rašmenų reikšmė dažnai ne tokia pati, kaip mūsų. Bet...

Tai gi, tas bet... Mes vis dėlto daugiausia bendraujame su vakariečiais. Ir enciklopedijomis daugiausia naudojames vakariečių, o ne kinų, japonų (kurių net nežinom, ar yra...) ir net ne rusų. Skaitome daugiau vakariečių laikraščius, žurnalus, knygas. Ir dėl to mums patiems patogiau, bei kitiems geriau rodytis, kai vakariečių pavardes rašom taip, kaip jie patys rašo. Fonetinė transkripcija, (ypač, jei fonetiškai klaidinga, arba jei tarimas mūsų rašmenimis perduoti ne-



V. Jurkūno medžio raiziny: žiema (ilustracija K. Donelaičio "Metams").

įmanomas) mus pačius tik klaidina.

Prof. Skardžius "Lietuvių kalbos vadove" šiuo klausimu pasisako, kaip vienas pareigūnas savo kolegoms, kurie keblis padėties akivaizdoj kreipėsi į vyresnįjį patarimo: "Jūs norit mano patarimo? Tai mano patarimas, Vyrai, kaip sau norit!" Prof. Skardžius reikalauja tik nuoseklumo, bet leidžia elgtis, kaip nori, tai yra, nelietuviškas pavardės rašyti arba originaline rašyba, arba perrašyti jas "lietuviškai" (atrodo, kad jis pats labiau linkęs prie perrašymo). Kalbos požiūriu, žinoma, ir vienaip ir kitaip neblogai, bet praktiškai, man regis, kalba už vakariečių pavardžių rašymą taip, kaip jie patys rašo, tik su lietuviškomis galūnėmis, kur jas galima pridėti.

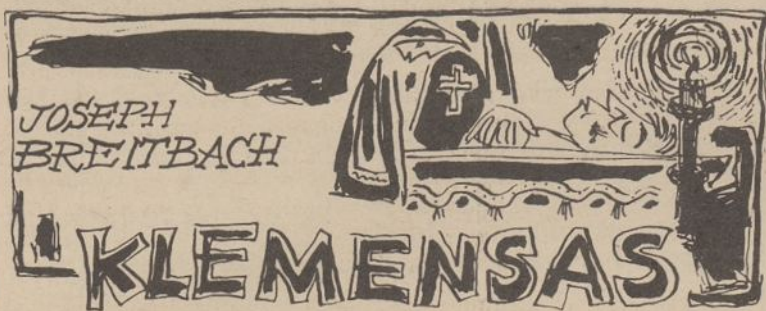
Ar reikalingas apostrofas? Čia yra aiškus prof. Skardžiaus atsakymas (Vadovo 90 psl.). Apostrofas reikalingas tik ten, kur pavardė baigiasi rašomu, bet netariamam balsui ar priebalsiu, pavyzdžiui: Saussure'as

(Sosiūr), Chateaubriend'as (Šatobrijan), Moliere'as (Moljer); bet nereikia apostrofo, kur gale yra galūnei pridėti parankus balsis arba ištariamas priebalsis, pavyzdžiui: Mussolinis, McMillanas, Churchillis, Eisenhoweris, Nixonas, Trumanas, taigi ir Gauginas, prie kurio skliaustuose galima ne visai sėkmingai pažymėti jo ištariamą (Gogėn).

Iš viso, kaip pradžioje minėtas Malvoisino (Malvuazėn) pavyzdys rodo, būtų gera įprasti, kad pirmą kartą rašiny paminint svetimą mažiau žinomą pavardę skliaustuose būtų pažymimasis jos bent apytikris ištariamas, o jeigu reikia, tai ir jos reikšmė lietuviškai.

V. R.

• Dail. Vytautas Ignas nupiešė vinjetę šiame Dirvos numerio pradedamai atkarvai. Šiuo metu jis intensyviai ruošiasi tapybos ir grafikos darbų parodai, kuri įvyks šį pavasarį Chicagoje.



— Dar viena stotis, Klemensai, ir būsim vietoje. Jeigu nori, kad užtarčiau tave, nors dabar pasakyk teisybę.

— Patikėkit pagaliau manim, pone vachmistre! Taip ir yra, kaip pasakojau.

Ir kai policininkas su įtarimu į jį pasižiūrėjo, Klemensas suplojo delnais per kelius:

— Kiek kartų dar turėsiu sakyti? Aš tikrai namuose neapsivogiau! Pabėgau iš namų tik todėl, kad jie man persventi, ir tėvas pergriežtas. — Jis mostelėjo galva, nublokšdamas ant akių užkritisius plaukus. — Man bus greitai aštuoniolika metų. Aštuoniolika! O kiekvieną sekmdienį turėjau mišioms tarnauti, apsivilkęs tokiu juokingu angelo rūbu, ir procesijos priekyje nešti kryžių per visą miestelį! Bendrai tėvas su manim elgėsi, lyg su vaikaliu, lankančiu pradžios mokyklą. Ilgiau tikrai nebuvo įmanoma pakęsti. Ar jums prižiūrėtojas kitaip pasakoję?

— Prižiūrėtojas nematė bylos, lygiai kaip ir aš. Tegavau įsakymą pristatyti tave į namus. Valdžia tik be reikalo pinigų už tave išmetė.

— Valdžia! Niekeno neprašoma ji manim pasirūpino. O kad pas korpęją nueičiau, niekam nesvarbu. Ir kad dabar važiuoju, nauages karčiais ir apsivilkęs skudurais, irgi niekam nerūpi. Pasižiūrėkit į mano batus ir švarką! Kązkokia labdarybės draugija davė. Jeigu jums įdomu, esu pats geriausias sportininkas miestelyje. O kaip aš dabar atrodau, su šitais daug perdideliais skudurais? Nie-

kas nepatikėtų, kad ant turniko galiu užsirangyti, nekalbant jau ką kita. Manau, ir jums nelabai malonu važiuoti su tokiu klaunu.

— Kaip tik todėl ir užsivilkau uniformą. Nejuokas su ja tokiam karštyje. Jeigu tu turėtum geresnius rūbus, ir aš būčiau civiliška apsirėngęs, ir dabar važiuotume gražiausiai, be jokio įtarimo iš šalies, neatkreipdami žmonių dėmesio.

— Tai gi, neatkreipdami dėmesio! — karčiai pratęsė Klemensas, prisimindamas kaip Mainzo stotyje keleiviai lydėjo juos žvilgsniais. Aišku, visi manė, kad jis vežamas į kalėjimą.

— Kad tik greičiau praeitų susitikimas namuose... su tėvu, — tyliai prašneko Klemensas, žiūrėdamas pro traukinio langą į nuvingiuojančią upę.

— Viskas praeina, vaiki. Nebijok, nieko baisaus neatsitik. Tavo tėvas, kiek suprantu, dievobaimingas žmogus. Zakrastijonas, beveik, lyg pusė kunigo. Todėl jis tau atleis, kaip ir kiekvienas geras krikščionis darytu. Ypač, kai tu jį taip prigąsdinai. Tokie įvykiai žmones dar labiau sušvelnina.

— Tik ne mano tėvą! Policininkas iškratė iš pypkės tabaką.

— Atvykome. Pasitempk, Klemensai!

Traukinio stabdžiai pradėjo žviigti. Pasirodė stoties pastatai. Vachmistras susijuoė diržą ir, pasiėmęs kepurę, lipo pirmas.

— Vaje, kaip tu staiga išblyškai, — kreipėsi jis į Klemensą su nuostaba.

Tarp vasarotojų minios Klemensas pastebėjo tėvą.

— Ten, žiūrėkit, anas aukštasis hūnas su raudona barzda, tai jis. Juodai apsirėngęs su juoda skrybėle.

Ir Klemensas nusekė paskui policininką tėvo link. Vachmistras pakėlė ranką prie kepurės:

— Jūs ponas Wyras?

— Taip.

— Tai gi, ... kaip matote, parvežiau jūsų berniuką. Jis pas mus labai gerai elgėsi, labai. Žodžiu, mes su juo neturėjome jokio vargo...

— Pone vachmistre, jeigu neklystu, jums buvo įsakyta šitą padaužą pristatyti į namus. Tad, prašau. Tegul jis pats kelią parodo.

Kokia begėdystė! Koks pono zakrastijono įžulumas, įnirtęs galvojo Klemensas. Bet iki jis spėjo prasižioti, tė-

vas jau buvo nuėjęs.

— Po perkūnais! — nusistebėjo policininkas. — Su tokiu nelabai drįsčiau sėsti už vieno stalo. Koks balsas! Savo gyvenime tokio šiurkštaus boso negirdėjau. Ir kaip jis nudavė nematęs tavęs! Žiūri kažkur, lyg tu būtum oras. Oras, ir daugiau nieko.

— Ar aš jums nesakiau! Dabar jis nori, kad visas miestelis mane matytų. Ak, puikiai žinau, kas manęs laukia.

— Ar jūs gyvenate pačiame miestelyje?

— Ne, ant kalnelio prie bažnyčios. Tenai tik klebonija ir mūsų namas. Mes turim pereiti visą miestelį.

— Hmm... Turi pinigų?

Klemensas tik pasižiūrėjo.

— Reiškia, ne. Tuomet nieko neišeis. Teks jau tau atsikasti šito rūgštaus obuolio. Šiaip būčiau pasiūlęs paimti taksi. Manau, kad ir šitame užkampyje turėtų būti nors vi

APIE LAUREATĄ J. KĖDAINIŲ - BUVUSĮ POLITRUKĄ

Sausio 10 d. "Naujienų" antrojoje dalyje tilpo J. Vlks. straipsnis "Arklininkas", kuriame rašoma, kad okupuotos Lietuvos valstybinė 1958 m. premija ir laureato vardas dailės srityje suteiktas Juozui Kėdainiui.

Straipsnyje duodama truputį žinių apie skulptoriaus J. Kėdainio jaunystę, menininko kelio pasirinkimą; sakoma, kad jis 1939 m. baigė meno mokyklą Kaune, išvardijami svarbesnieji jo kūriniai, iš kurių geriausi — esą "Arklininkas" ir "Mergina su vaisiais".

Po to paduodama St. Budrio straipsnio ištrauka iš "Pergalės" Nr. 9, apie premijuoto J. Kėdainio kūrinio įvertinimą.

St. Budrys apie "Arklininką", tarp kitko, sako "... Taip paprastai ir natūraliai šiame veide, rimtame, budriai ganančiame jo mylimus arklius, atsiskleidžia talentingai, ne banaliai skulptoriaus perteikti naujo, kolūkinio kaimo bruožai. Tie nacionaliniai kūrinių savitumai iškyla ne tik jaunuolio veido struktūroje, charakterio savybėje, bet ir visoje kolūkio arklino išvaizdoje".

J. Vlks. skaito St. Budrio pastabas teisingomis, tik poetiškumas esą pavartotas ne vietoje. Esą "Iš to savimi pasitikinčio jaunuolio arklino trykšta ne poetiškumas, ne romantikos jis gaubiamas, o rūšies sovietinio gyvenimo aplinkos, skurdo paklotas, vargu užklotas..."

Atsakymas į klausimą, kas tas Arklininkas, J. Vlks. įsileidžia į aukštąją romantiką ir sako, kad "Arklininko" dvasia iš amžių glūdumos nėra paveikta. "... Jo galutinai neperbloškė caristinės Rusijos okupacija ir neįveikė ir neįveiks komunistinės Rusijos vergovė... Mano dvasia nemari. Ji gyva, įsikūrusi mano tautos rankdarbiuose, dainose, mįslėse, pasakose, rašto kūriniuose. Ir štai Juozas Kėdainis mane nukalė iš bronzos. Petras Rimša mano vaikystę pavaizdavo "Lietuvos mokykloje" ir jaunystę "Knygnešyje". Tai vis aš tas pats. Arklininkas. Pantis, per petį permestas, skirtas vanoti tuos, kas mane, lyg visų pasityčiojimui laiko basą, užmovė ant galvos nežmonišką kepurę ir aprėdė kaip kolchozininką... Pantis susiras mano tautos vargų kaltininkus..."

Netenka aiškinti, kad kiekvienas lietuvis su dideliu pasigėrėjimu skaito ir skaitys tokius brangius ir gražius J. Vlks. išvedžiojimus apie lietuvių — arklininką su iš amžių glūdumos nepaveikta dvasia.

Bet labai gaila, kad J. Vlks. kurdamas tokią gražią romantiką, nepagalvojo: o kas gi buvo ir yra tas laureatas J. Kėdainis ir kokią dvasią jis įkvėpė tam savo "Arklininkui"? Iš amžių glūdumos ar iš sukolchobinto Lietuvos kaimo skurdžios vergovės? Kokias intencijas turėjo pats to "Arklino" kūrėjas skulptorius J. Kėdainis?

Turiu pasakyti, kad man skulptorių J. Kėdainį teko pažinti anais sunkiais ir baisiais (bolševikų okupacijos), 1940 m., kada jis, Kėdainis, tarnavo kariuomenėje (tik baigęs meno mokyklą) ir, perorganizavus Lietuvos kariuomenę į Liaudies kariuomenę, buvo paskirtas 3-jo dragūnų "G. V." pulko technikos eskadrono politruku. Kas jį paskyrė, nežinau.

Gen. štabo plk. P. ŽILYS

Tada man, pulko vadui, teko turėti su eskadrono politruku J. Kėdainiu įvairių reikalų ir gerokai jį pažinti. Turiu pasakyti, kad nei iš vieno politruko neteko girdėti tiek daug baurių, plūstančių, paniekinančių keiksmų N. Lietuvos, jos institucijų bei pavienių lietuvių adresu, kaip iš politruko J. Kėdainio. Šiuo atžvilgiu politrukas J. Kėdainis (jį bu-



J. Kėdainio skulpturinė figūra "Kolūkio arklininkas", už kurią jam buvo paskirta 25,000 rb. premija. Kai kas joje ieško "iš amžių glūdumos trykstančios dvasios", bet ar toji dvasia nedvelkia pavolgės burliuku?

vom praminę — politruku dailininku) praleidavo daug laiko pulko politruką komunistų Savickį ir bauriai priek-

bingą Pabradės stovyklos politruką, kandidatą į kompartijos narius, Mačionį ir politrucus rusus. Jo politinio švietimo paskaitos būdavo persunktos keiksmiais ir neapykanta.

Štai vienas paskaitos eskizas.

Politrukas J. Kėdainis atėjo į klasę su glėbiu įvairios literatūros-laikraščių ir pradėjo šviesti dragūnus. Skaitė iš laikraščių ir pats pasakojo apie gyvenimą N. Lietuvoje. Pagal politruko J. Kėdainio nupasakojimą N. Lietuvos valdžia terorizavo ir žudė žmones, mito liaudies prakaitu ir krauju. Bet jai ir to neužteko. Kai Lietuvoje įsikūrė draugiškos sovietų kariuomenės igulos tai Lietuvos budeliai pradėjo terorizuoti ir žudyti raudonosios armijos karius. Čia buvo atpasakota (pagal Molotovo receptą) raudonosios armijos karių dingimo istoriją iki Butojevo imtinai.

Bet, nežiūrint viso to, sovietų valdžia buvusi labai gera, draugiška. Pradžioje ji geruoju prašiusi, vėliau įspėjusi taip nedaryti. Bet Lietuvos valdžia visai nekreipusi į tai dėmesio.

"Ir štai, draugai, atsitiko. Galingoji sovietų kariuomenė atėjo į Lietuvą". Įvykę tai, kas jau seniai turėjo įvykti. Lietuvių tauta du kartus turėjusi geras progas įsijungti į galingą ir garbingą Sovietų Sąjungos tautų šeimą. Tai buvę 1918 — 1919 ir 1926 metais.

Bet Lietuvos kariuomenė tai sutrukdžiusi. Kadangi kariuomenę suorganizavo karininkai, todėl jie esą didžiausi visų lietuvių tautos nelaimių kaltininkai ir priešai.

Išsikiliojęs iki soties, pabaigoje politrukas J. Kėdainis prabilo kitu tonu, maždaug taip:

— "Draugai dabar lietuvių tauta — liaudis yra

Spaudos diena

Vasario mėnuo yra Lietuvos valstybinės ir tautinės laisvės atstatymo mėnuo. Tremtyje jis yra mūsų naujų pasiryžimų ir kovos dėl prarastosios laisvės sudinaminimo ir įprasminimo mėnuo.

JAV Liet. Bendruomenės Centro Valdyba

tikėdama, kad kova dėl Lietuvos laisvės kultūrinėmis priemonėmis šiuo metu ir mūsų sąlygom gali Tėvynės pavergėjui suduoti pačius taikliausius ir skaudžiausius smūgius,

atsimindama lemiantį spaudos vaidmenį mūsų tautinio pabudimo laikotarpy ir ypačiai pagerbdama Didžiojo žadintojo Vinco Kudirkos, kurio 100 metų gimimo sukaktį vis dar nenustojame šventę, plunksnos nuopelnus ir

siekdama nukreipti mūsų knygą ir laikraštį į lietuvių rankas ir širdį, kad jis nežūtų savo tautinei šeimai ir netaptų bėgliu iš laisvės kovos lauko,

nutarė: Kiekvieno mėnesio paskutinį šeštadienį skelbti Spaudos Dieną visiems J. A. V. lietuviams.

Pirmoji Spaudos Diena — vasario 26 d., 1959 m.

Tą dieną kiekvienas lietuvis teatlieka pareigą sau, tautinei kultūrai ir laisvės idealams, nusipirkdamas lietuvišką knygą arba užsiprenumeruodamas laikraštį.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba

draugo Stalino globoje. Draugas Stalinas gerai žino, kad tautos laisvei apsaugoti reikalinga galinga kariuomenė. Draugas Stalinas turi skaitlingą ir galingą kariuomenę, jis jai nieko negaili. Jūs matote, kaip gražiai apsirėnę sovietų generolai. Draugai, būkite ramūs. Draugas Stalinas lietuvių tautą — liaudį nuo visko apsaugos".

Tokias maždaug kalbas sakė politrukas J. Kėdainis. (Bus daugiau)

VARDAI IR DARBAI

JUOZAS ŽILVINAS



Ada Korsakaitė: Iliustracija Antano Vieniūlio "Medvėgaliui" legendų ir padavimų rinkiny "Karaliaus vainikas".

Darbai. — Lietuvių Bendruomenė turi gražų sumanymą: skelbti kiekvieną mėnesį vieną dieną lietuvių spaudos diena. Dvylika kartų per metus pilietis turėtų išgyti bent po vieną lietuvišką knygą. Tai būtų tiek pat, kaip surūkyti per mėnesį kartoną cigarečių ir išgerti pora stiklų alaus.

Išlaidos mažos, bet bijau, kad LB sumanymas bus lygus pilstymui iš tuščio į kiaurą. Jei mūsų jausmas lietuviškai knygai bus kaip per paskutiniuosius penkerius metus, tie du šimtai lietuviškos knygos alkoholių, kurie dar ir be Bendruomenės paraginimo perka lietuvišką knygą, padėties neišgelbės. Reikės sutikti su Antanu Škėma, kad lietuvių išeivijos literatūros mirtis artėja.

Blogiausia, kad lietuvišką knygą žudome patys. Rašytojai dar rašo, tik leidėjai neleidžia. O kodėl? Gi kad knygos pareikalavimas sumažėjo iki minimumo. Tūlos knygos, ir neblogos, neišperkame nė 500 egzempliorių. Leidyklos viena po kitos nužengė arba žengia amžino poilsio ant sukrautų sandėliuose neišpirtų leidinių: Patrios nėra, Tulpės nėra, Siduvos mažai begirdėti, Gabija tik retkarčiais vienu antru leidiniu apskelbia savo gyvybę, Terra tenkinasi tik pora leidinių per metus, Venta įstengia tik su dvejų metų pavėlavimu parodyti naują knygą, net ir Draugas, turįs geras savąsias spausdinimo ir reklamos sąlygas, jau žymiai mažesniu garu beleidžia konkursinių romanų premijas negavusias knygas.

Kaip ten bebūtų, kiekviena pastanga išlaikyti lietuvišką knygą yra sveikintina ir remtina. Reikia tik, kad tos Bendruomenės pastangos būtų ryžtingos, tada galima tikėtis vaisių. Bet sausis jau praėjo, vasaris įpusėjo — ką kuos kiti mėnesiai? Ar nenusmuksim nuo koto visiškai...

★

Vardai. — Devyni autoriai sudaro simpatišką senosios Lietuvos legendų ir padavimų rinkinį — "Karaliaus vainikas", kurį dabar išleido Gabijos leidykla. Šioje knygoje surinkta Pauliaus Jurkaus, Vinco Krėvės, Nelės Malalaitės, Juozo Pronskaus, Jono Remeikos, Šatrijos Raganos, Antano Vaičiūlaičio, Antano Vieniūlio ir Vaižganto kūrinių, kurie, kaip įvadė sakoma, iškelia gražią Lietuvos praeitį, jos karžygių ištikimybę tėvynei, meilę tėvams ir šeimos židiniui, žadina taurumą, kelia pasiaukojimo dvasią ir karžygiškas nuotaikas. Šį rinkinį sudarė Juozas Sodaitis, iliustravo dail. Ada Korsakaitė.

Vincas Mykolaitis-Putinas naujametinėje anketoje, paskelbtoje "Literatūroje ir Mene", lietuviams rašytojams pasakė: "... norėčiau palinkėti, kad kūryba tapūtų ir mūsų sielos gyvenimo išraiška, kad ji būtų gaivinama mūsų širdies krauju ir šiluma. Tikrai tokioj poezijoj skaitytojas ras ir save, tik tokia poezija jį jaudins, žavės, guos ir skatins pasiilgti kažko tauresnio, aukštesnio, gražesnio..."

Argentinoje gyvenantis generolas Teodoras Daukantas neseniai išrinktas tautų sąjūdžio Liberacion Europa pirmininku; šį sąjūdį sudaro įvairių sovietų pavergtų tautų atstovai. Generolas šiuo metu eina 75-tuosius metus.

Vyriausias Vilniaus miesto architektas, kaip Lietuvos spaudoje Vl. Drėma piktinasi, tvarkant miestą nugriovė žymiojo lietuvių architekto L. Stuokos-Gucevičiaus gyvenamuosius namus, o paminklinę lentą prikėlė prie namų, kuriuose architektas nei gyveno, nei kūrė... Taip reiškiasi kultūrinių paminklų apsauga.

Dail. Povilas Osmolskis New Yorke jau dešimtį metų sėkmingai dirba amerikiečių komercinio meno srityje. Į savo projektus staltiesėms, užuolaidoms, medžiagoms jis tam tikrais atvejais įveda ir lietuviškojo liaudies meno bruožų.

★

Margaryčios. — Viena mergaitė klausia savo žaidimų draugę: "Ar jūsų šeima meldžiasi bendrai prieš valgant pietus?" — Antroji mergaitė: "Ne, mano mama yra gera virėja".

SIŪSDAMI

DOVANŲ PAKIETUS Į SSSR

patikrinkite, ar tikrai prekiaujate su įgaliota firma ir mokate tikrai būtinus mokesčius.

PREKIAUKITE TIESIOGIAI tik su tomis firmomis, kurios yra OFICIALIAI ĮGALOTOS tvarkyti tokias siuntas.

Kainos ir mokesčiai visose vienodi

Prašome, užeikite į bet kurią iš šių firmų informacijai šiais adresais:

General Parcel & Travel Co., Inc. Package Express & Travel Agency, Inc.
135 West 14 St.
New York 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583
1530 Bedford Ave.
Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INgersol 7-7272

Globe Parcel Service, Inc. Union Tours, Inc.
1991 Broadway
New York 23, N. Y.
Tel.: LYceum 5-0900
1 East 36 Street
New York 16, N. Y.
Tel.: MUrray Hill 6-1155

Central Parcel Service, Inc.
220 So. State St.
Chicago 4, Ill.
Tel.: WAbash 2-9354



Be žodžių

Raudonosios Kinijos vaizdai

MĖLYNIEJI SKRUZDĖLYNAI

— Liaudies komunos sukurios, kad pasiekus gyventojų vieningumą. Jomis peršoktas socialistinis etapas ir baigiamas įkūnyti komunizmas... — mums pasakoja Liu. Mes einame keliu per kaimą, ir mus be pertraukos lydi plojimas. Kiekviename žingsnyje. Žmonės, mus pamatę, meta savo darbą ir ploja. Nes Liu yra dabartinės sistemos viešpats, partijos pareigūnas, raudonasis mandarinas.

— Ką reiškia: "peršoktas socializmas ir baigiamas įkūnyti komunizmas"? — klausiamė.

— Tada buvo taip: kiekvienam pagal darbą. O dabar: kiekvienam pagal reikalingumą.

— Tad dabar nebėra atlyginimų?

— Ne, mums dabar nereikia pinigų. Mums reikia raudonųjų vėliavų. Kiekvienas gauna, ko reikalinga. Nemokamai. Valgi, drabužį, butą, plaukų kirpimą...

Šitai esame jau girdėję Sputniko komunoje prie Pekino. Tos pačios frazės visoje Kinijoje...

Staiga Liu pašoka pirmyn ir vejasi mano kolegą fotografą, kuris dingio už namo kurtės. Prisiviję matome: Liu laiko jį nutvėręs už pečių, o mano bičiulis bando išsivaduoti.

— Čia negalima fotografuoti, — šaukia Liu.

Dabar suprantu: priešais medinis kubilas, prie jo ilgai žmonių eilė. Vaikai ir seniai laukia saujos ryžių, kurią gavę, čia pat paskubomis nuryja. Dalinami pietūs.

— Ar tai bendroji valgykla? — klausiu.

— Valgykla dar tebestatoma. Pirma turime derlių nuimti, — aiškina Liu.

Pravažiavome dešimtis kaimų. Kiekvieno pradžioje vartai su raudonais plakatais: "Liaudies komuna yra puikus dalykas". Reiškia,

visi tie kaimai jau reorganizuoti į liaudies komunas. Pekinas pasididžiudamas skelbė: "Visas kraštas jau padarė milžiniškąjį šuolį į priekį. Per keturis mėnesius suorganizuota 26,000 komunų."

Tačiau kaimuose, kuriuos matėme, išskyrus raudonus plakatus, komunos stebuklų nepastebėjome.

— Parodysime didįjį projektą, — sako Liu. — Ten statoma užtvanka.

Lipame kalvon. Nepaprastas triukšmas anojė pusėje. Dundėjimas, piuklų džeržgėjimas, duslus ūžesys, bet žmonių aplinkui nematyti. Turi būti dirbama ne paprastomis mašinomis, galvoju. Dar pora žingsnių iki viršūnės — ir savo akimis netikiu: milžiniškas mėlynas skruzdėlynas. 500 kvadratinų metrų plote juda, kruta krūvos žmonių. Ant pečių bambuko naščiai, galuos pntinės — kiekvienų žygiu nunešama maždaug po centnerį smėlio. Žemės sumušėjai išsviedžia aukštyn didžiulius medžio kamienus, kad jie krisdami sutvirtintų pylimą. Vandens nešėjai su naščiais, čia gali būti dešimtys tūkstančių darbininkų.

— Keturiasdešimt penki tūkstančiai, — sako pasididžiudamas Liu. — Jie visi priklauso mano komunai.

Mūsų pasirodymas atkreipia jų dėmesį. "Ilgosios nosys" ne kasdien čia pasirodo. Darbas aplėtėja. Tada sukurta prižiūrėtojai. Sargybiniai su šautuvais. Priekyje esantieji apdaužomi. Kolonos vėl pajuda, medžio kamienai vėl šoka aukštyn ir su milžinišku triukšmu krinta į minkštą žemę. Skruzdėlynas vėl dirba.

— Jie dirba po 8 valandas dieną, — sako Liu. — Tai reiškia, jie privalo dirbti po 8 valandas. Bet jie savu noru dirba po 12 valandų.

— Visi?

— Taip, visi. Dviem pamainom.

— Ir naktį?

— Dieną ir naktį. Mūsų šūkis: "Dvidešimt metų pažangos per vieną dieną!"

Mano kolega įsimašo tarp kolonų ir fotografuoja. Liu vėl prie jo:

— Tamsta turi nufotografuoti mūsų traktorių.

Tikrai, jie turi sovietinį traktorių. Tai vienintelė mechanizacija, kurią mums teko ten matyti.

— Pylimas yra 200 m. ilgio ir 35 m. aukščio, — vėl pasakoja Liu.

— Kaip ilgai jį statote?

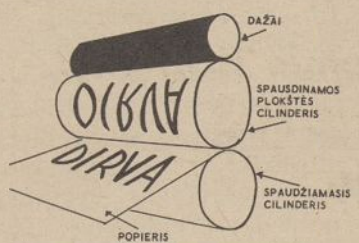
— 80 dienų ir naktų. Per du mėnesius bus baigtas, — sako Liu ir parodo medinę lentą prie garsiakalbio: — čia eilėraštis. Vienas darbininkas parašė. Tik paklausykite: "mes kietai dirbsime 80 dienų ir išpildysime partijos planą. Nes partijos generalinė linija yra kaip saulė. Pagal ją mes rikiuojame savo gyvenimą!" Ar ne gražu?

Po 40 dienų mums teko vėl susidurti su Liu, pavyzdingu sistemos mokiniu. Jis taip pat karštai ir įsitikinęs kaip anksčiau apie komunų reikšmingumą, mums aiškino:

— Milžiniškas žingsnis į priekį buvo per daug paskubintas. Buvo kairysis nukrypimas. Nėra tiesa, kad liaudies komunos vaizduoja galutinį perėjimą į komunizmą."

Mat, tame tarpe buvo posėdžiavęs partijos centro komitetas. Neramumai pietuose ir šiaurės vakaruose buvo priverstę. Pietuose reikėjo net kariuomenę panaudoti prieš kantrybės pristigius kaimiečius, kurie užmušė partijos valdininkus. Centro komitetas nutarė "milžinišką šuolį" kiek sušvelninti, nes "politinis masių samoningumas dar nėra pasiekęs to lygio, kuris egzistuoja kai kurių kadrų troškimuose."

"Dirvos" redaktorius jau ilgoką laiką beveik kiekvieną savo laiške į skaitytojus minėjo naują ofseto techniką, į kurią žadėjo perkelti "Dirvą", o nuo šių metų ir išestės. Manydamas, kad yra nemaža skaitytojų, nepažįstančių šios spausdinimo technikos, bandysiu trumpai su ja supažindinti.



Tipografinis spausdinimas

Ofsetu įprasta vadinti spaudos techniką, kurioje didelį vaidmenį vaidina foto kamera. Tas būdas yra išsivystęs iš litografijos. Litografija nuo tipografijos būdo skiriasi tuo, kad litografija buvo spausdinama nuo tam tyčia parengtų akmenų, o tipografija nuo iš-

Fantastiškiausio karo uždaviniai

PELIKANO PROJEKTAS

Kad mano darbdaviai Panamos kanalo išsprogdinimo projektą laikė rimtu, paaiškėjo man, nepraėjus nė porai valandų po pasikalbėjimo su Dr. S. Laivynui ir aviacijai buvo duoti įsakymai parūpinti man visa, ko pareikalausiu. Visa... Ir aš pats bandžiau sudaryti rimto uždavinio įspūdį, nors slapčia tikėjau, kad "Pelikano projektas", kaip ir daugelis kitų panašių planų, vieną dieną nugrims tarp kitų popierių.

Galvojau apie Dr. Dudto istoriją, kuri vyko tuo pat metu, kai Skorzeny laisvino Mussolinį iš kalnų slėptuvės Dr. Dudtas buvo aukštas, liesas indas, kuriam kažkokiu būdu pasisekė VI įstaigos vadovybę įtikinti, jog jis galįs naujovišku cheminiu būdu gaminti karui taip reikalingą benzina. Jis gavo puikiausią butą brangiame viešbutyje. Kasdien jam būdavo išduodamos dvi bonkos raudonojo vyno ir "bonka konjako. Kasdien jis gaudavo po dvi ampules morfijaus, kurį jis pats susileisdavo. Siemeno fabrike jam buvo duota atskira darbo salė. Inžinieriai turėjo aplinkui jį šokinėti ir atspėti kiekvieną jo pageidavimą, kuris didėjo kiekvieną dieną. Šampanas, austrės, ikra, žasų kepenų paštetas. Kumštis sugniauzios pusalkinės darbininkės stebėdavo, kaip jis valgydavo baltą duoną, šalin mesdamas putas arba kiekvieną rytą ant grindų išleisdavo pieną, kuris karo iškankintam berlyniečiui buvo nepasiekiamas svajonė. VI įstaiga turėjo ne kart

AKADEMINIS GYVENIMAS

L.S.T. Korp! Neo Lithuania

Redaktorius Kęstutis Gaidžiūnas. Redakcinis kolektyvas — Dalia Maurukaitė, Eglė Žemgulytė, Benito Nausėda. Visą medžiagą siūsti K. Gaidžiūnas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

! darbą, kolegos!

Nežinau, ar, į spaudą paleidęs šį straipsnį, dar sugebėsiu išlaikyti visus savo draugus, bet faktas, kad šis reikalas turi būti viešumon iškeltas. O tas reikalas svarbus, būtent — lietuviškoji studentijos spauda.

Pastaruoju laikų Neo-Lithuanijos korporacija pradėjo reikštis spaudoje. Jau keli mėnesiai kaip mes turime savo korporacijos skyrių DIRVOJE ir greitai pasirodys net trečiasis mūsų informacinis leidinys. Taip pat dar kalbama, jog būsiąs atnaujintas Nepriklausomoje Lietuvoje ėjęs "Akademikas".

Be abejo mus tai džiugina ir verta visokeriopos paramos. Tačiau gaila kad tą paramą daugelis mūsų atidedam kitam laikui, arba net raliekam kitų "daugiau patyrusiųjų" valiai bei nužiūrai. Kitaip sakant, esame rašyboje patinęs.

Žinoma, ne kiekvienas yra linkęs imti plunksną ir rašyti. Betgi, imant visos korporacijos narių skaičių, šis faktas jau nebeatperka mus nuo pareigos.

Korporacijos skyrius DIRVOJE yra mūsų visų skyrius — ar mes pirmamečiai, ar senjorai, ar filisteriai. Todėl skyrius turi būti toks, kad patiktų ir vieniems ir kitiems. O kad tai būtų įmanoma, reikia visų korporantų paramos.

Tą paramą galime telkti įvairiais būdais — straipsniais pasidalindami mintimis, liedsdami ideologinius klausimus, pranešdami žinias iš skyrių veiklos, siųsdami fotografijas ir šiaip įdomybes iš įvairių korporacijos gyvenimo šakų.

Šiaip visi drauge dirbant, mes praplėsim Neo-Lithuanijos veiklą, standriau apjungsim mūsų korporacijos skyrius, ir — kas svarbiausia — mes ryškinsim ir stiprinsim lietuviybės dvasią.

Benito Nausėda

KAIP RAŠYTI?

Redakcija paklausė kalbininko P. Joniko kaip teisingai reikia rašyti — kolega ar collega. Štai atsakymas.

Klausiate, kaip taisyklingai turėtų rašyti krepšius jūsu korporacijos nariai, studentai vienas į kitą. Dabar



Korp! Neo Lithuania New Yorko skyriaus naujoji valdyba: (sėdi iš kairės) Virginija Sutkutė, Algirdas Sperauskas — pirmininkas, Dalia Maurukaitė, (stovi) Antanas Smetona, Kristina Paprockaitė, Juozas Tysliava, Jr.

Laisvės ir nepriklausomybės idėja - mūsų kasdieninė idėja

Vasario šešioliktoji diena iki 1918 metų buvo tokia pati paprasta diena, kaip ir kitos. Bet po to, jau ketu-

jūs esą rašoma **college, kolega, colega**, vieniems aiškinant, kad žodis kilęs iš lotynų kalbos, kitų — kad iš anglų.

Šis žodis iš tikrųjų yra kilęs iš lotynų kalbos **collega** ir yra vartojamas įvairiose kalbose tarnybos, darbo, mokslo draugui, partneriui, kompanijonui vadinti. Lietuvoje ir jos kaimynuose buvo įprasta juo kreiptis vienas į kitą, ypač universitetų studentams bei profesoriams. Tą žodį įvairios tautos rašo įvairiai, pagal savo rašybinius įpročius: pvz. lenkai **kolega**, angliai **colleague**.

Mes lietuviai, bendrinius svetimuosius žodžius rašome iš garsų, nepaisydami originalo rašybos. Štai kad ir tokia komisija mes rašome ne tik su k vietoje, bet ir su viena m ir s, nors tas žodis dygęs iš lotyniškos šaknies (plg. lot. **communis**). Todėl turime rašyti **kolega, kolegė**. Juk iš garsų rašome ir **kolegija**, nors tas žodis, taip pat kilęs iš lotynų **collegium**.

Reiškiu pagarbą,

P. Jonikas



Korp! Neo Lithuania Clevelando skyriaus vicepirmininkė Dalė Benokraitytė ir sekretorė Birutė Navikaitė.

Nuotrauka K. Gaidžiūno.

reiškia: įsisąmoninti ir gerai prisisavinti Lietuvos nepriklausomybės idėją. Tai reiškia: išsiugdyti savyje tvirtą pasiryžimą veikti Lietuvos nepriklausomybės labui.

Tam tikslui mums reikia gerai pažinti Lietuvą. Tai yra, pažinti viską, kas yra Lietuvos, arba lietuvių tautos. Reikia susipažinti su lietuvių liaudies kūryba ir su menininkų kūryba. Reikia susipažinti su Lietuvos istorija, geografija, su Lietuvos gyvenimu. Tą viską reikia mokėti objektyviai įvertinti. Ne šoviniškai be saiko girti, o taip pat ir nenusiminti, jeigu mums atrodo, kad daugely sričių kitos tautos pasireiškia stipriau. Bet neturime skubintis ir peikti to, kas mums gal dabar pasirodo menkai. Būkim palankūs tam, kas yra mūsų. Nes gali būti, kad kai kurių dalykų gal mes ir per klaidą neįvertinam. Pavyzdžiui, senesniais laikais, lietuviai gražiai mokėjo dainuoti, bet patys to gerai nesuprato, neįvertino. Atėjo svetimi, vokiečių mokslininkai, ir ėmė kalbėti, rašyti, kad lietuvių dainos beveik stebuklingos. Tada ir lietuviai susiprato, kokį turtą turi. Gali panašiai būti ir su kitais dalykais, net su tokiais, kuriuos mes dabar peikiame.

Ir ne tik su praeitimi reikia susipažinti. Reikia daugiau rūpintis suprasti, kaip dabar Lietuva gyvena. Reikia stengtis žinoti ne tik dabartinius Lietuvos vargus. Reikia stengtis žinoti, kaip žmonės Lietuvoje, ypač kaip jaunimas iš tikrųjų galvoja, kaip jaučia. Ir reikia mokėti atskirti, kas tenai tikrai yra sava, lietuviška, nuo to, kas yra svetimųjų per prievartą primesta. Reikia stengtis pažinti, kaip Lietuvoje pergyvenama Lietuvos nepriklausomybės idėja.

Vasario šešioliktoji diena yra proga verta pasikalbėti, pamąstyti, bandyti pilniau suprasti šios dienos reikšmę ir tuos uždavinius, kuriuos ta diena mums primena. Bet tegul tos mintys bus ne vien tik šiai dienai.

Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės idėja yra ir tegul bus mūsų kasdieninė idėja.

Danutė Statkutė.

Mūsų veikla

• Iš Kanados. Anot Doneičio. Jau saulėlė vėl atkopta budina svieta — ir Toronto filisteriai kaip tie meškiokai, pabunda iš ilgo žiemos miego ir sukrunta naujam veikimui. Kolega pirmininkas ir kiti veiklesni filisteriai, atgavę jaunystės energiją ir ryžtumą, pradeda organizuoti jaunuosius.

Pradžią visuomet sunki. Taip ir mums Toronte, pirmiesiems pionieriams, teks praeiti visą eilę sunkumų ir vargų, kol įsijungsime į normalų veikimą. Kol kas mūsų dar labai maža, bet tikimės laikui bėgant, kad daugiau kolegų rimtai nuspręs dirbti Neo Lithuania eilėse. Smagu tik, kad pirmieji ledai jau pralaužti.

Toronto pirmoji fuksė • New York. Korp! Neo Lithuania ir T. A. Sambūrio prieš-užgavėninis pobūvis.

Pobūvis įvyko vasario 7 d. Amerikos Lietuvių Piliečių klubo salėje. Pobūvis buvo pradetas iškilmingu posėdžiu kurio metu buvo pamnėta 41 Lietuvos Nepriklausomybės sukaktis. Seniorė Danutė Statkutė skaitė referatą. Ji iškėlė tremties studento uždavinius kovoje dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Po to

Žiūrovų nuomonės pertraukos metu

Lietuva ir Vatikanas: dabar, ateity ir netolimoj praeity

Rašo:
L. JAUNIUS ir V. ŽILIUS

Jaunius Žiliui, vasario 4 d.

... Pasibaigus Vatikano melodramos aktui, žiūrovai naudojasi pertrauka — šnekasi apie tai, kas įvyko, ir daro išvadas.

1) Vatikano "kalėdinė dovana" priminė tą, ką pamiršdavom bekartodami sau ir kitiems kilnius principus: ar moraliniai nusiteikimai, o politiniai išskaičiavimai lema vienos valstybės laikyseną kitos valstybės atžvilgiu. Kaip aukšti idealai seniau netrukdydavo nusagstyti "tradicinio draugingumo" epitetais "šventosios" Lietuvos santykius su "ateistine" Sovietų Sąjunga, taip ir šiandien teisė ir teisingumą paniekinę faktai traukiasi į šalį net ir paties Kristaus vietininko politiniuose apskaičiavimuose. Kaip ir kiti valstybininkai, taip ir jis verčiau pasimels už taiką (o taip darydamas tikrai nesuklys!), negu statys pavojun "realistišką politiką", perdaug užtardamas pavergtuosius.

2) Nepaisant mūsų katalikiškųjų sąjūdžių vadovybės sušlubavimų (kuri, gavusi į vieną žandą, ne tik kitą atsuko, bet dar ir prisipažino, kad buvo to verta), ir nepaisant Naujųjų redaktoriaus dangstymosi teisinėmis sąvokomis, savigarbė mūsų visuomenė parodė aukštą tautinio susipratimo laipsnį. Baimė, kad liaudis — dar ne tauta, jau be pagrindo. Politikams belieka tik pagerinti aparatūrą, kad dar tinkamiau panaudojus turimas pajėgas.

3) Man atrodo, kad klausimas, kuo išsilaisvinusi Lietuva turės atsilyginti Vatikanui, turės būti sprendžiamas susidarysiančių aplinkybių šviesoje, o ne a priori nusiteikimu. Kaip Vatikanas dabar, taip mes ateity turėsime pažiūrėti, kokia laikysena atneš daugiau naudos Lietuvai. Gal reikės pasvarstyti, kaip santykių su Vatikanu buvimas ar nebuvimas atsilieps į mūsų santykius su katalikiškais ir protestantiškais kraštais. Lemiamos įtakos gali įgyti mūsų santykiai su protestantiškąja Latvija ir Estija. Santykių su Vatikanu klausimas turėtų būti korta mūsų rankose, kuri palengvintų lošimą.

4) Girdėjau, kad Lietuvoje būdavo kalbama, jog kabinetas kuris susvyruotų Vil-

įvyko jaukus pobūvis, užsitęsęs iki vėlyvos nakties.

D. M.

• Clevelande sausio 25 d. įvyko bendra jaunesniųjų senjorų ir junjorų sueiga. Sueigą atidarė skyriaus pirmininkas kol. C. Modestavičius. Paskaitą apie Korp! Neo-Lithuania garbės narius skaitė kol. J. Smetona, kuriuos jis visus asmeniškai pažinojo. Po paskaitos seke diskusijos ir cinamieji reikalai.

• Chicagoje gyvenantieji neo-lithuanai gavo iš Vokietijos laišką, jog ten studijuojantis jaunimas domisi Korp! Neo-Lithuania veikla ir norėtų įstoti į korporantų eiles. Taip pat jie prašė pasiųsti keliolika egzempliorių Korp! Neo-Lithuania informacinio leidinio.

šiaus reikalui, neišsilaikytų valdžioj nei penkių minučių. Šiandien svarbu, kad ir dėl kitų opių klausimų, kaip šis įvykis Vatikane, būtų pajėgiama išvystyti toks visuomenės spaudimas. Svarbu, kad visuomenės nuotaikos prasiveržtų tokia versme, kuri dvilypę ištikimybę Lietuvos interesus pažeidusiuosius išsviestų lauk iš atsakingų pareigų lietuviuose...

Žilius Jauniui, vasario 10 d.

... Trečioji iš keturių Tavo susumuotų išvadų paličiai, galima sakyti, programinę problemą. Žinoma, ji tiek ir tam aktuali, kiek kas yra įsitikinęs, kad Lietuva nepriklausomybę atgaus ne taip jau labai tolimoj ateity. Jei kas tokios vilties nebenturi ar jos iškūnijimo terminą atideda kokiame šimtmečiui ar daugiau, tas galėtų sakyti, kad apie būsimus Lietuvos santykius su Vatikanu (arba ir su betkuo kitu) dabar nėra prasmės kalbėti. Bet tokiame reiktu atsakyti, kad, jeigu taip, tai nėra ko jaudintis ir dėl dabartinių santykių...

Lietuvių visuomenės parodytas susirūpinimas vienos pasiuntinybės padėtimi — šiuo atveju pasiuntinybės Vatikane — rodo, kad tikėjimas Lietuvos išsilaisvinimu mūsų tarpe tebėra labai gyvas. Tai ir palinkimas galvoti apie ateitį yra suprantamas.

Bet iš tiesų būtų nerimta planuoti ateitį pagal tokias nuotaikas, kaip: "Aha, dabar mums šitaip? Na, palaukit, kai atsigausim, tai parodysim!".

Tik man vis dėlto neatrodo, kad Lietuvos santykių su Vatikanu pobūdį turėtų lemti Lietuvos santykiai su kitais kraštais. Faktas, kad nuo 1927 metų Lietuva turėjo konkordatą su Vatikanu (netgi, kaip dažnai būdavo pabrėžiama, viena iš pavyzdgingiausių; ir pavzdingiausių, berods, Vatikano, ne Lietuvos labui...), man regis neturėjo apčiuopiamos įtakos Lietuvos santykius su kitomis valstybėmis.

Dabar, nepaprastos padėties metu, mums kiekvienos esančios pasiuntinybės išsilaisvinimas yra svarbus, kaip vienas iš tebergimų nepriklausomos Lietuvos gyvybės ženklų, ir kiekvienos pasiuntinybės egzistavimas, ypač normalus egzistavimas, yra mūsų reikalui labai palankus pavyzdys tarptautinėje plotmėje. Dėl to ir pasiuntinybė Vatikane tebekvėpuojančios, jei taip galima pasakyti, Lietuvos tarptautiniuose santykiuose dabar palyginti yra reikšmingesnė, negu normaliais laikais.

Tarp ko kita, teko girdėti, kad ir mūsų šiaurinių kaimynų, latvių ir estų, diplomatai pačios 1940 metų katastrofos metu ar tuoj po jos buvo bebanda įsteigti pasiuntinybes Vatikane, — be abejo, irgi tuo pačiu sumetim, dėl kurio ir mums pasiuntinybių išlaikymas turėtų ilgiausiai išsilaikyti pripažįstamos. Bet jau tada jiems tas užsimojimas nepavyko. Berods, ne kredencialų klausimas, o iš viso

(Nukelta į 7 psl.)

SPORTO DIENOS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas.

Adresas: J. Kirvelaitis, 9628 Broad Street,
Detroit 4, Mich., telef.: TE 4-1941

Apygardinės pirmenybės Chicagoje

Sausio 31 ir vasario 1 dienomis Chicagoje pravescos vidurinių Vakarų sporto apygardos krepšinio, tinkinio ir stalo teniso, pirmenybės. Dalyvių skaičius siekė netoli 150. Pirmenybės vykdė ir tvarkingai pravedėl Chicago LSK Neris.

Krepšinis

Pirmosios krepšinio rungtynės galėjo baigtis staigmena. Chicago LSK Aras, sukaupęs visas savo jaunas jėgas, gana ambicingai priešinosi ir visiškai nejuokais bandė "sunaikinti" Š. Amerikos lietuvių krepšinio meisterį ASK Lituanica. Žinoma, meisteris liko meisteriu ir laimėjo 41:36. Šia pasekme Aras gali drąsiai didžiūotis. Lituanica gi ateityje nereiktų pamiršti, kar kartais, kaip toje patarėje, mažas keltas ir didelį vežimą išverčia.

Antros rungtynės baigėsi gana panašia pasekme. Šiuo kartu vėl tik 5 taškų persvara (39:34) Detroito LSK Kovas įveikė Chicago Neris II-ją komandą. Toliau sekė 36:29 Chicago Baltijos Jūros pergalė prieš Clevelando žaibą. Antrame pirmenybių rate Lituanica sumušė Kovą 73:56 ir Neris I Baltijos Jūrą 84:41.

Sekmadienį dėl III-IV pirmenybių vietos varžėsi Baltijos Jūra ir Kovas. Tikėtasi detroitiečių pergalės. Deja, kai kuriems žaidėjams nepateisinau parodžius ūpo stoką, Kovas pralaimėjo pasekme 51:46. (Dar kartą 5 taškų skirtumas!). Baigmėje, kaip ir buvo tikėtasi, susitiko Neris I ir Lituanica. Pirmame kėlinyje žaidimas vystėsi gana apylygiai ir baigėsi 29:28 Neris I naudai. Po pertraukos, tolimais Valaičio ir Varno metimais, neriečiai pasistūmėjo pirmyn 7 taškų skirtumu. Lituanica kelis kartus skirtumą sumažino, bet išlyginti nepavyko.

Jaunius ir...

(Atkelta iš 6 psl.)

"neaiški padėtis" tada buvusi kliūtis atsirasti Vatikane kitų Pabaltijo, valstybių pasiuntinybėms.

Dabar Latvių Sąjunga Užsienyje (nors jų dauguma protestantai), solidariai su mūsų organizacijomis irgi telegrama kreipėsi į Vatikaną, paremdama mūsų balsus Lietuvos pasiuntinybės reikalui. Berods, panašiai pasielgė ir latvių bei estų diplomatai. Tai būtų greičiau ženklai, kad Lietuvos kaimynams protestantams Lietuvos santykiai su Vatikanu nėra ir ateityje greičiausia nebūtų krislas akyje.

Bet pačios Lietuvos vidaus politiniam gyvenimui normaliaisiais laikais Lietuvos turėtas konkordatas su Vatikanu turėjo įtakos daug daugiau, negu betkokia kita Lietuvos tarptautinė sutartis, išskyrus nebent Konvenciją dėl Klaipėdos krašto.

Todėl manau, kad ateityje Lietuvai į santykius su Vatikanu irgi teks žiūrėti ne tiek kaip į stiprią ar menką korta tarptautiniame diplomatiname lošime, o kaip į veiksnį valstybės vidujiniuose reikaluose.

Šia prasme, bekreipiant žvilgsnį į ateitį, yra kas ir iš praeitės prisiminti... (Bus daugiau)

ir Neris I pelnytai laimėjo, susigražindama Liet. B-nės Detroito Apylinkės skirtą pereinamą dovaną, kurią pereitais metais globojo Detroito LSK Kovas. Galutinė pasekmė 64:59. Baigminėse rungtynėse, kaip matote, pasikartojo pirmenybės e populiarimo pasiekusi 5 taškų persvara. Tektų dar paminėti, jog Lituanica paskutines rungtynes sužaidė be vieno savo geriausių žaidėjų — K. Germano, kuris tą pat dieną Marquette parko pirmenybinėse rungtynėse stipriai nikstelėjęs koją, ir prie geriausių norų negalėjo įsijungti į žaidimą.

Moterų krepšinio varžybos neįvyko, nes tik vienintelis Clevelando žaibas parėškė norą dalyvauti pirmenybėse.

Tinklinis

Vyrų tinklinis, kaip paprastai, nesulaukė didesnio susidomėjimo. Įvyko tik vienintelės žaibas — Neris rungtynės, kurias žaibas be didesnių pastangų laimėjo. Žaidėjų tarpe tie patys daug kartų matyti veidai. Moterų tinkliniu jau galima pasidžiaugti. Ypatinai pastebėta pažanga chigagiečių tarpe. Varžybų pasekmė: Neris II — Vaiva 2:0; žaibas II — Aras 2:0; Neris I — žaibas II 2:0; žaibas I — Neris II 2:0; Vaiva — Aras 2:0. Pirmąją vietą laimėjo žaibas I, nugalėdamas Nerį I 2:1 (15:7; 6:15; 15:6). Trečioji vieta atiteko žaibo II komandai.

Stalo tenisas

Vyrų vieneto varžybose, po gana ilgai užtrukusios kovos, clevelandietis J. Nasvytis 3:1 (16:27; 21:19; 23:21; 21:13) įveikė ASK Lituanicos A. Avižienį ir tuo būdu tapo šių metų apygardos meisteriu. Pernykštis pirmenybių nugalėtojas J. Šoliūnas pasitenkino III vieta. Moterų vieneto laimėjo chigagietė O. Blandytė. Vyrų dvejetą — Detroito Kovo J. Šoliūnas ir Pr. Misiūnas.

Komandinėse vyrų varžybose pasirodė keturios komandos, ir čia I-ji vieta atiteko Lituanicos I komandai, baigmėje sudorojusiai Kovą 5:0. Moterų komandinėse varžybose buvo registruotos dvi komandos. Clevelandietėms laiku nepasirodžius salėje, laimėjimas užskaitytas Neris žaidėjams. Stalo tenise būtinai reikia išskirti formą atgavusį J. Nasvytį ir visą eilę chigagiečių, kurie Jaunimo Centre įvykstančių dažnų treniruočių dėka gerokai patobulino savo žaidimą.

A-ž

TRUMPAI

• Vid. Vakarų sporto apygardos stalo teniso pirmenybių laimėtojams vienkartinės dovanas paskyrė Dr. S. Biežis N. Gugienė, 134 SLA motrų kuopa ir B. Macianskis. Komandinių varžybų nugalėtojams pereinamas dovanas paskyrė A. Lingys ir J. Tunkis. Sportininkai dėkingi išvardintiems sporto bičiuliams.

• Detroito LSK Kovas nustojo trijų aktyvių sportininkų. Klek anksčiau A. Ruseckas ir V. Šeputa, o nesenai ir G. Juška įstojo į JAV kariuomenę. Linkime sekmes!

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Vilties Draugijos namo ir Dirvos ofsetinės spaustuvės atidarymas įvyksta kovo 14 d.: 12-4 val. spaustuvės apžiūrėjimas, 2 val. atidarymo iškilmės Dirvos redakcijoje ir 6:30 val. atidarymo banketas Čiurlionio ansamblio namuose. Į banketą įėjimas vienas asmeniui — \$10.00, gi dviems — \$15.00.

Apie dalyvavimą bankete reikia pranešti iki kovo 10 d.

• Kovo 1 d. Clevelando Lietuvių Klubu salėse bus tradicinė KAZIUKO MUGĖ. Ją rengia visos Clevelando skautės — akademikės, Neringos tuntas ir skautininkės. Mugė atidaroma 11 val. ryto. Stalai bus apkrauti medauninkais, širdimis, barvikais, saldainiais, sausainiais, lėlėmis, albumais, margučiais, verbomis ir jv. skaučių rankdarbiais. Tuo pat laiku apatinėje salėje svečiai galės pasivaikinti lietuviškais valgiais — bulvinėmis dešromis, mėsos dešromis, koldūnais, baltūnais ir kt. skanėstais.

5 val. p. p., tęsiant skaučių mugės pradėtą lietuviškųjų papročių ciklą, scenoje bus suvaidintas vaizdelis "KVIESLYS". Vaizdelį paruošė akt. Zigmas Peckus. Skautės ir vėl kviečia savo tėvelius bei visus clevelandiečius savo mugėn.

Geromis sąlygomis parduodamas namas

Dėl išvykimo geromis sąlygomis parduodamas gerai išlaikytas 3 miegamųjų, vienos šeimos namas, ramioje gatvėje — 694 E. 127 — Shaw Ave., lietuvių, švedų bei vokiečių kaimynystėje. Parketo grindys su kilimais, dujinis šildymas, garažas, nauji stogai, didelės sklypas su rožėmis, vynuogėmis ir įvairiais dekoratyviniais krūmais. Tik 5 min. iki pradžios mokyklos, arti Fisher ir A & P, lietuviškos krautuvės. Netoli autoboso linijos 1, 3 ir 5. Lengvai pasiekiamos abi lietuviškos bažnyčios. Namas laisvas.

Įmokėjimas \$1,000 — mėnesinis mokestis būtų \$85. Įmokėjus \$3,000 — mėnesinis mokestis būtų apie \$65, įskaitant nuosavybės mok. ir draudimą.

Sutinku išnuomoti už \$110 mėnesiui. Turintiems santaupų būtų labai gera investacija. Pav. y z d ž i u i \$3,000 vietoj menkų banko procentų duotų virš \$500 pelno per metus.

Dėl apžiūrėjimo ir kitų informacijų kreiptis tik į savininką A. Vaitkų 2135 — B Royal Dr. Santa Clara, California (14)

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street
Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujam namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysite — niekad nesigailėsite!

• Skelbiant mokyklos statybos rėmėjus buvo praleistos trys pavidės. Po \$20 auokojo: Dr. K. Ambrazaitis, Dr. H. Brazaitis ir Dr. V. Gruzdis.

• Clevelandan šį pavasarį Metropolitan opera atvyks balandžio 20-26 dienomis. Bus statoma: Tosca, Carmen, Rigoletto, Don Giovanni, La Bohema, Fledermaus, Cavaleria Rusticana ir Butterfly.

Norintiems mokytis muzikos

Į Clevelandą pastoviam gyvenimui atvykęs muzikas Jonas Švedas atidaro savo privačią muzikos studiją. Joje bus dėstoma fortepiono bei muzikos teorijos dalykai.

Susitarimui skambinti: LI 1-9094. (K)

NELAIMĖ IR LIGA

Liga ir nelaimė ištinka netikėtai. Todėl tu turi užsitikrinti, kad TAVO šeima būtų apsaugota pagal Accident and Sickness planą.

NATIONWIDE INSURANCE COMPANY siūlo platų ligoninės, medicininių, operacinių ir nedarbingumo pajamų draudimą žemomis kainomis!

Dėl smulkesnių informacijų skambinti:

PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
Tel. SK 1-2183

J. CIJUNSKAS

I. AIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5166

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Masinių viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas. Parduodami amžini akumuliatoriai. 24 hours towing. Dienos tel.: HE 1-6352. Nakties tel.: LI 1-4611.

Jonas Kazlauskas, Dirvos bendradarbis, jau pildo pajamų mokesčius (Income Tax)

pagal susitarimą Dirvos patalpose.
Šaukti telefonu — RE 1-7222.

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI ! LIETUVA

10 Rublių už \$1.—
Mokestis \$5.— iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARŪPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY, Dept. DR

118 East 28th Street
New York, N. Y.

Leista Bankų Dept.
ir apdrausta.

PARENGIMŲ kalendorius

Kovo 1 d. skaučių rengiama Kaziuko mugė Lietuvių salėje.

Kovo 14 d. Vilties Draugijos namo ir ofsetinės Dirvos spaustuvės atidarymas.

Balandžio 11 d. Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės mokyklos metinis vakaras.

Balandžio 18 d. Birutės Draugijos kartūno vakaras lietuvių salėje.

Gegužės 2 d., Slovenian Auditorium JAV ir Kanados jaunųjų dainininkų konkursas. Rengia Dirva.

Gegužės mėn. 10 d. Jul. Kazėno mokinių koncertas N. Parapijos salėje.

UNATTENDED COIN METER LAUNDRY-MAT

MAYTAG WASHER

20¢ wash - 10¢ for 10 min. dry

Open 24 hr. daily

including Sundays

LAUNDRY-MAT

14809 Kinsman Rd.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

3 1/2 %

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubu Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvedęs garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radijo valandėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuočiai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

CHICAGOJE MOTERYS

MINĖJO VASARIO 16

Tėvų jėzuitų namuose, apatinėje salėje, Chicagoje, sausio 8 d. susirinko gražus būrys moterų paminėti Vasario 16-ją. Iniciatorės — giedrininkės gražiai paruošė stalus ir papuošė salę. E. Vilimaitė tarė atidarymo žodį, kun. Kubilius sukalbą maldą. Mūsų nenuilstama pedagogė Ona Krikščiūnienė padaro išsamią ir įdomią Lietuvos nepriklausomo gyvenimo apžvalgą. Palyginus per trumpą laiką buvo padaryta didelė pažanga visoje srityse. Moterys taip pat aktyviai dalyvavo valstybės kūrimosi gyvenime. Lietuvė, atspari, gajai ir tautiškai susipratusi, išlaikė šeimoje tautiškumą ir religiją.

Moterys daug dirbo Lietuvoje, tačiau, čia, išeivijoje, turime dar daugiau darbo. Svetingoje šalyje materialiai gerai įsikūrę, užmiršome auklėjamąją vaikų pusę. Abu tėvai dirba, o vaikai paliekami kinui, televizijai ir gatvei. Palinkėjo daugiau susirūpinti lietuviškomu šiame krašte ir suaktyvinti veiklą.

Šiemet kaip tik sueina 15^o metų nuo A. Lincolno gimimo. St. Semėnienė padarė trumpą pranešimą apie šį žymų laisvės kovotoją, linkėdama, kad šis asmuo būtų pavyzdžiu mums, siekiant Lietuvai laisvės.

Minėjimą-pobūvį praturtino mūsų mielos solistės A. Kalvaitytė ir Iz. Motiekaitienė, padainavusios solo ir duetą, akomponuojant M. Motiekaičiui jr. Graži I. Paliokaitės deklamacija ir idomus B. Brazdžionio filmas iš lietuvių gyvenimo, užbaigė šį kuklų, bet mielą Vasario 16-sios minėjimą.

Viešnios su rengėjomis dar praleido valandėlę prie kavos puoduko ir skanių lietuviškų tortų ir išsiskirstė, išsinešdamos gražius minėjimo įspūdžius.

Br. P-nė

OMAHA

STAIGI MIRTIS

Vasario 2 d. ankstį rytą nelauktai ir netikėtai nuo širdies smūgio mirė muz. Mečys Leškys. Tokia staigi mirtis pritrenkė ne tik jo šeimos narius bei artimuosius, bet ir visus šios kolonijos lietuvius. Dar vasario 1 d. (sekmadienį) jis dirgavo chorui ir vargonavo per lietuvių pamaldas bažnyčioje, vėliau su choru repetavo dainas Vasario 16 minėjimui, o pirmadienio pirmomis valandomis jau išsiskyrė iš gyvųjų tarpo, būdamas tik 47 metų amžiaus.

Velionis į JAV atvyko 1949 m. rudenį ir apsigyveno Omahoje. Čia suorganizavo lietuvių chorą ir jam vadovavo iki pat mirties. Per tuos nepilnus 10 metų muz. M. Leškys išvarė tikrai gražų kultūrinio darbo barą. Jo pastangų dėka lietuviška daina skambėjo ne tik tautinių švenčių minėjimuose, bet ir už Omahos lietuvių kolonijos ribų. Ypač velionis įdėjo daug darbo ir pasišventimo dalyvaudamas su choru: 1954 m. — Omahos miesto 100 metų minėjime ir 1955 m. — Dainų šventėje, Chicagoje.

Vasario 7 d. ypatingai gausus lietuviškosios visuomenės būrys palydėjo velionį į amžinąją poilsio vietą — šv. Marijos kapines. Prie duobės trumpą atsisveikinimo žodį tarė ALB Omahos Apylinkės Valdybos pirmininkas J. Šarka. J. P.

KAS IR KUR?

• O. Milašiaus minėjimui paremti Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga paskyrė 300 dolerių. Milašius yra buvęs pirmas Lietuvos valstybės atstovas Prancūzijai. Prancūzų jis yra aukštai vertinamas kaip poetas ir rašytojas. Milašiaus minėjimas bus kovo pradžioje Paryžiuje. Jį organizuoja dabartinis N. Lietuvos atstovas Paryžiuje Dr. S. Bačkis, talkinamas žymių prancūzų komiteto.

• Carmen operos premjera, kurią stato Chiagos lietuvių operos kolektyvas, įvyksta balandžio 11 dieną Chicagoje Maria High School salėje. Premjeroje Carmen dainuos Aldona Stempužienė, Don Jose — Stasys Baras, Micaela — Danutė Stankaitytė, Escamillo — Algirdas Brazis, Frasquita — Monika Kripkauskienė, Mercedes — Roma Mastienė, Zuniga — Jonas Vaznelis, Morales — Valentinas Liorentas, Remendado — Julius Savrimavičius ir Dancairo — Juozas Brazis. Operą diriguos Al. Kučiūnas.

Norintieji Carmen operai bilietus užsisakyti paštu gali tai padaryti pasiųsdami čekį šiuo adresu:

Chicago Lithuanian Male Chorus Vytis, Mr. V. Gutauskas, 7034 So. Fairfield Ave., Chicago 29, Ill.

Bilietų kainos premjerai — \$5.50, \$5.00, \$4.00 ir \$3.00. kitiems dviem spektakliams — \$5.50, \$4.50, \$3.50, \$2.50. Spektakliai įvyksta balandžio 11 dieną 8 val vak., balandžio 12 d. 3:30 po pietų ir balandžio 25 d. 8 val. vak.

• Suomijos dienraštis Helsingin Sanomat atspaudė iliustruotą rašinį apie dail. A. Varno 80 metų sukaktį.

• Lietuvos Skautų Brolijos Užsienio Skyrus praneša, jog yra gautas lietuviams skautams pakvietimas dalyvauti Pasaulinėje Skautų Jamborėje, kuri šiais metais liepos mėn. 17-26 d.d. įvyks Filipinuose.

• Liet. Stud. Sąjungos studijų dienos Chicagoje įvyks vasario 28 — kovo 1 dienomis. Programoje numatyta šios paskaitos: "Išieivio intelekto tipas" — skaito Dr. V. Vygantas, "Abstraktus menas" — dail. Augius. Taip pat įvyks nuotaikingas



Giminės ir vestuvinio pokylio vedėjas ALT S-gos Los Angeles skyriaus pirm. A. Latvėnas (penktas iš kairės). Jaunosios tėvai p. Pulkauninkai — trečias ir ketvirtas iš kairės. Jaunojo tėvai — p. Bartkai — aštuntas ir devintas iš kairės. Nuotrauka Dorothy Greene.

TORONTE ORGANIZUOJASI FOTO MĖGĖJAI

muzikos ir literatūros vakaras. Visi aplinkinių miestų studentai kviečiami ir raginami studijų dienos dalyvauti.

• Domas Adomaitis, chemijos inžinierius, jau kurį laiką dirba Standard Oil b-vės tyrimo laboratorijoje Whitinge, Ind. Tame didžiausiam b-vės tyrimo centre dirba per 1000 specialistų.

• Valstiečių liaudininkų centro komitetas savo narius paragina "įsijungti į vietos amerikiečių-demokratų politinę veiklą", tardamas, turbūt, kad jų programa yra artimiausia valstiečių liaudininkų programai. O kaip su pietiečiais diktatorais, kurie ne visiems pripažįsta pagrindines žmogaus teises? Juk jie irgi demokratai.

• Ant. Česonis išrinktas ALT S-gos Baltimorės skyriaus spaudos ir informacijos vedėju.

Pasaulio Lietuvių B-nės gyvenime visą laiką trūko tinkamo dėmesio kreipimo į vieną mūsų tremties istorijų, o taip pat į kasdienybę reikalingą dokumentą, tai foto nuotraukas, vaizduojančias lietuvių išsibarmą po įvairius pasaulio kontinentus ir jų organizacinę

veiklą, svarbesnius įvykius, kultūrinius darbus ir visą, kas liečia bendrą lietuvišką gyvenimą. Šią spragą užkišti yra pasišovusi Toronto lietuvių foto meno mėgėjų grupė, kuri, susirinkusi vasario 8 dieną, aptarė tokio darbo reikšmę lietuvių istoriniam archyviui, vienu balsu nutarė įsteigti foto mėgėjų ratelį, kuris užvestų didelį albumą ir ten sudėtų visa tai, kas liečia mūsų lietuvišką gyvenimą. Be to, reikšta nuomonė, kad naudinga su kituose kraštuose gyvenančiais lietuviams užmegsti santykius, dalintis foto nuotraukomis ir tuo būdu daugiau pažinti vieni kitus; suruošti parodas tiek savų, tiek svetimų tarpe, juos supažindinant su lietuvių tremties gyvenimu ir kultūrinėmis jo apraiškomis. Ruošti ir patiems dalyvauti foto konkursuose bei kituose viešuose propagandiniuose pasirodymuose, o taip pat lietuviškoje spaudoje.

J. Juozutis

Red. pastaba: Sveikiname ir laukiame darbų. Tikimės, kad Toronto lietuvių gyvenimą galėsime skaitytojams perduoti ne vien žodžiais, bet ir vaizdais.

• Šatrijos ir Rambynio tuntu skautės-skautai, Lietuvos Nepriklausomybės 41 m. paminėjimo proga, vasario 8 d. šv. Jono Kr. parapijos salėje turėjo iškilmingą sueigą. Sueigoje žodį tarė vyr. skautininkas Stepas Kairys.

Pradedant paukštytėmis, buvo pakelta į vyresniškumo laipsnį visa eilė skaučių ir skautų.

• Skautų tėvų ir rėmėjų susirinkimas įvyks vasario 22 d. 3 val. p. p. šv. Jono Kr. parapijos salėje.

Bus aptariama daugelis svarbių klausimų ir išrinktas Globėjų Komitetas.

NEW YORK

• New Yorko Skautų Vyčių Okteto koncertas vasario 7 d. praėjo su pasisekimu. Oktetas sudainavo apie 15 dainų. Koncerte taip pat dainavo jauna solistė A. Gaigalaitė iš Philadelphiajos.

Vakaro vedėjas feljetonistas Vilijus Bražėnas savo taikliu humoru linksmino vakaro dalyvius.

Lietuvių Skautų Brolija, atžymėdama Skautų Vyčių Okteto nuopelnus lietuviškos dainos srityje, šio koncerto proga okteto vadovą muz. Mykolą Liuberskį apdovanojo ordinu Už Nuopelnus.



D. ir E. Bartkaus sutuoktinių pamergės ir pabroliai. Iš kairės: Dalia Androšiūnaitė, Sigutė Dopkevičiūtė, Dalia Petraitytė, Violeta Mitkutė, jaunoji Danguolė Pulkauninkaitė, E. Bartkus, Dr. Pranas Sutkus, Jonas Činkus, Rimas Dūda, Povilas Abelkis. Nuotrauka Dorothy Greene.

A. A.

MARIJAI ŽALIŪNIENEI mirus,

jos vyrui Karoliui ir sūnui Algiui su jo šeima, gilią užuojautą reiškia

Alksninių šeima.